

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Mediální studia

Petra Šulcová

**Uplatňování směrnice „Televize bez hranic“
v programové nabídce českých celoplošných
televizí**

Bakalářská práce

Praha 2009

Autor práce: **Petra Šulcová**

Vedoucí práce: **PhDr. Petr Bednařík, PhD.**

Oponent práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Bibliografický záznam

ŠULCOVÁ, Petra. *Uplatňování směrnice „Televize bez hranic“ v programové nabídce českých celoplošných televizí*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, IKSŽ, 2009. 78 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Petr Bednařík, PhD.

Anotace

Bakalářská práce Uplatňování směrnice „Televize bez hranic“ v programové nabídce českých celoplošných televizí pojednává o implementování směrnice EU Televize bez hranic do českého mediální zákona v roce 2001, konkrétně se zabývá její kontroverzní částí – povinností provozovatelů televizních kanálů vyhradit ročně ve vysílání nadpoloviční podíl evropským dílům. Práce hodnotí, jak tato povinnost ovlivnila programovou skladbu českých celoplošných stanic a sice z hlediska provenience pořadů, změny podílu evropských a neevropských děl, typu vysílaných pořadů.

Annotation

The dissertation *Consequences of EU Directive „Television without Frontiers“ on Czech terrestrial television programmes* deals with the implementation into Czech audiovisual law of EU Directive „Television without frontiers“ in 2001. Specifically this study deals with one controversial aspect its implementation, namely the obligation imposed by the Directive on domestic television stations to grant the majority of their broadcasting time to programmes produced in the European Union. This study focuses on whether there have been significant changes in the program structure of Czech television – changes in where programmes originate from, changes in terms of the percentage of European and non-European programmes and the types of programmes broadcast.

Klíčová slova

Směrnice Televize bez hranic, televizní regulace, kvóty evropské televizní produkce, evropská díla, veřejnoprávní vysílání, komerční vysílání.

Keywords

Television without Frontiers Directive, TV regulation, European broadcasting and production quotas, European works, public broadcasting, commercial broadcasting.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia. Práce má rozsah 109 809 znaků s mezerami, tj. 63 normostran.

V Praze dne 19.5.2009

Petra Šulcová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce za cenné připomínky a čas věnovaný konzultacím. Dále děkuji ochotným pracovníkům obou českých komerčních televizí za poskytnutí informací o programu.

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD	8
1 JE TŘEBA CHRÁNIT EVROPSKÝ AUDIOVIZUÁLNÍ TRH?	10
1.1. KULTURNÍ IMPERIALISMUS.....	11
2 SMĚRNICE EU TELEVIZE BEZ HRANIC	13
2.1. HISTORIE SMĚRNICE	14
2.2. OBSAH A VÝZNAM SMĚRNICE TELEVIZE BEZ HRANIC	16
2.2.1. Článek 4 a článek 5	16
2.2.2. Evropská díla.....	17
2.2.3. Dodržování kvót na televizní vysílání v EU	18
3 SMĚRNICE TELEVIZE BEZ HRANIC V ČESKÉM MEDIÁLNÍM ZÁKONĚ	20
3.1. ZÁKON O ROZHLASOVÉM A TELEVIZNÍM VYSÍLÁNÍ.....	20
3.2. VZTAH PŘEDSTAVITELŮ ČR KE KVÓTÁM EVROPSKÉ PRODUKCE	23
4 PŘEHLED A CHARAKTERISTIKA ČESKÝCH CELOPLOŠNÝCH TELEVIZNÍCH STANIC	27
4.1. SYSTÉM VEŘEJNOPRÁVNÍHO VYSÍLÁNÍ.....	27
4.1.1. Česká televize	28
4.2. SYSTÉM KOMERČNÍHO VYSÍLÁNÍ.....	29
4.2.1. TV Nova.....	30
4.2.2. TV Prima	31
5 PROVENIENCE POŘADŮ A PODÍL EVROPSKÉ TVORBY V PROGRAMOVÉ NABÍDCE ČESKÝCH CELOPLOŠNÝCH TELEVIZÍ	33
5.1. PROVENIENCE POŘADŮ.....	34
5.1.1. Rok 1998.....	35
5.1.2. Rok 1999.....	37
5.1.3. Rok 2001	40
5.1.4. Rok 2002.....	43
5.1.5. Rok 2003.....	45
5.1.6. Rok 2005.....	48
5.2. STATISTIKY ODVYSÍLANÝCH PODÍLŮ EVROPSKÉ A NEEVROPSKÉ TVORBY	50
5.3. PROGRAMOVÉ SCHÉMA TV NOVA A TV PRIMA	53
ZÁVĚR	64
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
RESUMÉ	70

SEZNAM PŘÍLOH.....	71
PŘÍLOHY.....	72

Úvod

Televizní průmysl je charakteristický tím, že překračuje hranice států a televizní vysílání spadá jako služba mezi podnikatelské aktivity, které je nutné usměrňovat regulačními normami. Každý stát má své mediální zákony, které uplatňuje v rámci národního a kulturního kontextu. Poté, co vzrůstající vliv a moc televize zaznamenali odborníci v Evropské unii, začali rozvíjet myšlenku o nadnárodní regulaci médií. Výsledkem bylo přijetí Směrnice „Televize bez hranic“ na konci 80. let. Pravidla této direktivy jsou od roku 2001 zakomponována také do české legislativy a ovlivňují tak podobu televizní regulace.

Nejkontroverznější částí směrnice jsou články pojednávající o evropských dílech. Vymezuje kvóty evropské produkce pro televizní stanice, které mají povinnost vyhradit ročně evropským dílům nadpoloviční podíl svého vysílacího času. Zmíněná nutnost nebyla v mnoha zemích přijímána snadno a kladně, mezi ně patří i Česká republika. V této práci se věnuji tématům spojeným právě s direktivou a kvótami a jejich vlivem na české mediální prostředí, konkrétně se budu snažit zodpovědět otázky: jak a s jakým ohlasem byly kvóty evropské produkce implementovány do českého audiovizuálního zákona? Jaká je pozice evropských děl na obrazovkách celoplošných stanic v České republice vůči pořadům neevropským a jaká je vlastně provenience u nás vysílaných zahraničních pořadů? Zajímá mě bude, zda dodržují provozovatelé kvóty na televizní vysílání.

Hlavním cílem práce je dokázat, zda a do jaké míry směrnice změnila programovou skladbu českých celoplošných televizních stanic. Podstatné a zajímavé bude sledovat změny spíše u komerčních televizí, nežli u veřejnoprávních.

Na počátku je prezentován stručný úvod do problematiky, kapitola první vysvětluje, kde se bere nutnost podporovat evropskou produkci pomocí zákonů. Objasňuje, kromě pojmu kulturní imperialismus, proč je americká produkce v Evropě tak rozšířená a proč se u vysílatelů těší větší oblibě než produkce evropská.

V roce 1989 vydaná direktiva „Televize bez hranic“ je tématem druhé kapitoly, v níž mimo jiné vymezují kvóty pro evropskou produkci a vysvětlují pojem „evropská díla“. Zahrnují informace o vysílání evropských děl v ostatních státech Unie.

Třetí kapitola již obrací pozornost na české mediální prostředí a vykládá, jak byla direktiva implementována do novelizovaného zákona o rozhlasovém a televizním vysílání. Kapitola představuje názory některých českých reprezentantů na ně, mimo jiné stále

neutichající stížnosti od zástupců komerčních stanic. Tím se dostáváme k rozdílnému působení směrnice na veřejnoprávní a soukromé stanice.

V kapitole čtyři je krátce popsána struktura televizního vysílání v České republice a systém veřejnoprávního a soukromého vysílání, včetně stručných profilů celoplošných televizních stanic (ČT, TV Nova, TV Prima).

Seznam proveniencí pořadů, podíl evropské tvorby na vysílání a typy pořadů z vybraných let jsou k nahlédnutí v poslední páté kapitole, která byla zároveň mým praktickým výzkum pro tuto práci. Obsahuje data vsazené do tabulek doprovázených komentáři. Výsledky měly mimo jiné dokázat, zda došlo ke změnám v programu, proto jsem si pro výzkum zvolila několik let z období před platností směrnice a také z období její platnosti. Jelikož před rokem 2002 evropská díla ve vysílání nikdo nemonitorovat, bylo složité nalézt potřebné a úplné informace. Bez dat poskytnutých samotnými vysílateli by výzkum nebylo možné zpracovat. První Ročenka ČT s potřebnými daty byla z roku 1997, komerční vysílatelé kvůli změnám majitelů, budov, a díky začátku peplemetrového měření v roce 1997 byli schopni poskytnout data nejdříve až z roku 1998. Po souhlasu vedoucího mé práce jsem se rozhodla změnit zkoumané roky z období před platností směrnice. Místo roků 1994 a 1996 jsem vypracovala rok 1998.

Ke zvolenému tématu existuje jen malé množství literatury. Přínosným materiálem byla studie Milana Šmída z roku 1998 nesoucí název *Expertní studie: Otázky spojené s přistoupením k evropské mediální legislativě*. Dále byly využity např. poznatky z diplomové práce k tématu evropské mediální politiky, jejíž autorkou je Kateřina Murlová a z monitorující zprávy EU z roku 2005 s názvem *Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost*. Odborné články z časopisů Media a marketing, Integrace, Strategie a Revue pro média byly rovněž cenným zdrojem informací. Pro monitorování podílů evropských děl od roku 2002 byly k dispozici dokumenty Rady ČR pro rozhlasové a televizní vysílání, praktický výzkum podpořila data poskytnutá vysílateli, staré televizní programy v Týdenících Televize a Ročenky ČT. Podstatná část pramenů je k dohledání na internetu, což značně usnadnilo mou práci. Přínos této práce spočívá tedy ve shromáždění a ucelení informací o kvótách evropské produkce v českém televizním prostředí, v určení pozic evropských děl na jednotlivých stanicích nejen za doby platnosti direktivy v ČR, ale i v době před tím.

1 Je třeba chránit evropský audiovizuální trh?

Těžko si představit, že tak běžná věc jako je televize, byla v minulosti pouze symbolem luxusu a sociálního statusu. Až v 50. letech se hojně rozšířila do běžných domácností. Na počátku svého vysílání pouze přebírala zásady z jiných médií, jako jsou rozhlas nebo film, postupem času si ovšem vytvořila svou vlastní kulturu a specifické zásady a vznikl nový „televizní kontinent“¹.

Televize má jako součást masové kultury schopnost poskytnout stejná sdělení velkému počtu příjemců. Tato sdělení slouží k zaplnění volného času, k identifikaci, přinášejí také náměty k přemýšlení, ale především nabízejí uvolnění a zábavu.²

Největším vývozcem televizních pořadů do zahraničí (zejména do Latinské Ameriky, Evropy, Kanady, Austrálie a Japonska) jsou Spojené státy americké. Silná je pozice Hollywoodu v oblasti tvorby zábavy a následné distribuce filmů a televizních pořadů. Údaje z roku 2001 hovoří o zhruba třech čtvrtinách evropského filmového trhu, který ovládají americké filmy a o 25 až 30 procentech vysílacího času evropských televizních stanic, které zabírají americké televizní show.³ Celkově USA prodává daleko více mediálních produktů než kolik nakoupí. Na rozdíl od některých evropských mediálních velmocí (například Velké Británie a Francie), které jsou významnými vývozci pořadů, ale také značnými dovozci ze zahraničí, a to zvláště z USA. „Mnoho televizních stanic v méně rozvinutých zemích nemá dostatek zdrojů na to, aby samy vytvářely velké množství pořadů. Dovoz amerických seriálů – za ceny dohadované pro každou zemi zvlášť – je poměrně levný (a tedy finančně velmi přitažlivý) způsob, jak zaplnit vysílací schéma.“⁴ Podle informací z mnohé literatury lze zjistit a získat dojem, že evropské pořady mají zpravidla vyšší tržní ceny než americké produkty, které jsou dodávány v několika hodnotových kategoriích. Prodávají se obvykle v cenově příznivých velkých balících. Evropská komerční stanice tak k celovečernímu filmu levně koupí například seriálovou řadu vhodnou pro noční nebo odpolední vysílání.⁵ Když se ale

¹ KRAUS, W. *Televize – nový kontinent: kultura nebo chaos?* Praha: Československá televize, 1991.

² JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace.* Praha: Portál, 2003.

³ HRNČÍŘOVÁ, E. *Zboží, nebo kulturní hodnota?* [online]. 2001 [cit. 2009-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=357>>.

⁴ THOMPSON, J. B. *Média a modernita: sociální teorie médií.* Praha: Karolinum, 2004, s. 133-134.

⁵ HRNČÍŘOVÁ, E. *České audiovizuální právo normám Evropské unie stále neodpovídá* [online]. 2000 [cit. 2009-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=304>.

obrátime s dotazem o nákupu pořadů přímo ke zdroji (nakupující evropské televizní stanici), dozvíme se, že situace je opačná. Americká produkce je ve skutečnosti dražší nežli evropská. Například česká televizní stanice vydá nejvíce nákladů do vlastní produkce. Výroba vlastních seriálů a pořadů, zejména těch točených exteriérově, je finančně náročná, ovšem její prodej případným zájemcům ze zahraničních televizí je levný. Stejně to je s ostatními pořady ze zemí EU, které lze podle zástupce jedné české televizní stanice zakoupit podobně jako díla z USA ve výhodných balících.⁶ Podle něj v Evropě ale není tak velký výběr pořadů. Navíc programy z Evropy jsou vyráběné především pro národní publikum a nemají potenciál zaujmout jinde než v domácím prostředí, nevysílají se v dalších státech.⁷

1.1. Kulturní imperialismus

Pojem kulturní imperialismus je výrazem moci médií. Některé kultury mohou díky vývozu svých médií za hranice státu budovat vlivná impéria, která jsou vystavěna na jejich idejích. Například když Spojené státy prodávají do světa své televizní pořady, filmy, animované seriály, znamená to, že kupující země přijímají tyto mediální produkty kvůli zábavě a příběhům. Jejich součástí jsou ale také myšlenky a sdělení, které stojí, v tomto případě, na americké ideologii a amerických hodnotách. Média tak vykonávají moc nad kulturou, šířící se za hranice původní kultury. Takové seriály jako byly například Dallas nebo Dynastie, představovaly pro diváky ve všech zemích, kde byly vysílány, americkou kulturu. Nebýt takových seriálů, musely by jednotlivé státy vytvářet pořady z vlastní produkce s původními příběhy a vlastními hodnotami a názory (takovým domácím příkladem se kterým se československé publikum mohlo ztotožňovat byly seriály Jaroslava Dietla, například Nemocnice na kraji města, nebo Sanitka Jiřího Hubače).⁸

Grame Burton a Jan Jiráček ve své knize citují britského sociologa Jeremyho Turnstalla, který již v roce 1977 tvrdil, že „každá země, která je na vrcholu své politické moci, má také prostředky a vůli vyzařovat do celého světa vlastní obraz jako Země číslo jedna“ (například Velká Británie a po ní USA). „Nebýt toho, čemu se říká anglo-americká mediální dominance,

⁶ Zdroj informací si nepřál být konkretizován.

⁷ HRNČÍŘOVÁ, E. Zboží, nebo kulturní hodnota? [online]. 2001 [cit. 2009-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=357>>.

⁸ BURTON, G; JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2003.

byly by mnohé stránky života ve většině zemí zcela odlišné – způsoby spotřeby, trávení volného času, zábavy...“⁹

Autoři také upozorňují na fakt, že bychom měli možnost kulturního vlivu více podrobovat kritickému rozboru. Otázka myšlenkové nadvlády je podle nich příliš zásadní a musí se řešit především skutečnost, že si diváci v různých zemích přisvojují americké hodnoty a názory ze snadno přístupné produkce amerických médií. Obdobná mínění o omezení americké produkce se objevují oficiálně na jednáních o prosazení a rozšíření evropské produkce v televizích.

⁹ BURTON, G; JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2003, s. 121.

2 Směrnice EU Televize bez hranic

Základním právním předpisem Evropské unie v audiovizuální oblasti, kterým se upravuje provozování televizního vysílání uvnitř jednotného evropského trhu, je směrnice nazvaná „Televize bez hranic“. Tato směrnice¹⁰ byla přijata Radou EHS v roce 1989 a poté byla revidována v roce 1997. V roce 2005 byl Komisí EU schválen její přezkum, což vyústilo v přijetí zmodernizovaného návrhu směrnice v roce 2007. Vlády členských států mají od toho okamžiku 24 měsíců na její provedení ve vnitrostátním právu. Nový právní rámec pro audiovizuální média by tak měl nabýt účinnosti do konce roku 2009.¹¹

Směrnice Televize bez hranic obsahuje podrobná pravidla regulující audiovizuální prostor a televizní vysílání v EU. Obecně lze říci, že má napomáhat k vytvoření jednotného evropského trhu a pomocí kompaktních zákonů má umožňovat bezproblémové přeshraniční poskytování služeb (přičemž také televizní vysílání je pokládáno za službu). Cílem směrnice je usnadnit vysílání v rámci Evropy tím, že země budou dodržovat podobná pravidla, která se týkají programového obsahu. Dále se snaží podporovat samotné vysílání evropských pořadů, jako protiváhu k vysílání americkému, údajně ohrožujícímu evropskou kulturu.¹² Publicista Jan Potůček konstatuje, že hlavním důvodem vzniku směrnice byla reakce EU na vzrůstající počet komerčních stanic a s tím spojená podpora evropské produkce a obrana evropského trhu před amerikanizací televizního programu¹³.

Smyslem této direktivy a jejích norem, které jsou ve vzájemném souladu, je především zajistit televizním divákům členských zemí svobodný přístup k informacím, chránit a podporovat původní evropskou televizní produkci, nezávislou na vysílatelích, stanovit horní

¹⁰ Směrnice, neboli direktivy, mají za cíl řídit snahy členských států jedním směrem s ohledy na národní tradice a právní struktury jednotlivých států. Směrnice EU musejí být převedeny do národní legislativy států, protože teprve poté mají na občany přímý vliv.

¹¹ Television without Frontiers Directive. [cit. 2009-02-23]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/avpolicy/reg/tvwf/index_en.htm>

¹² EUMAP, Monitorující zprávy 2005. *Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost*. Budapešť: Open society institute, 2005, s. 102.

¹³ POTŮČEK, J. EU řeší, co je to vlastně evropská televizní tvorba [online]. 2005 [cit. 2009-02-22]. Dostupný z WWW: <http://potucek.blogspot.com/2005_03_01_potucek_archive.html>.

hranice rozsahu reklamního vysílání, vyloučit reklamu na tabákové výrobky a zajistit ochranu dětí a mládeže před nežádoucími účinky televizního vysílání.¹⁴

2.1. Historie směrnice

Po druhé světové válce se v Evropě rozvíjel audiovizuální sektor, na který již od počátku dohlíželi politici. Ať už přímo nebo nepřímo, veřejnoprávní televize kontrolovala státní exekutiva. Když na začátku osmdesátých let začaly vznikat a vysílat komerční stanice, vlády západoevropských zemí se nechtěly vzdát kontroly nad vlivnými médii. Jejich sílící obavy ještě podnítl prudký nárůst počtu komerčních stanic (v roce 1996 jich v západní Evropě bylo 217). Tehdy politici začali odůvodňovat nutnost chránit národní kulturní hodnoty, na jejichž produkci se televize podílí.¹⁵

V roce 1984 představila Evropská komise tzv. Zelenou knihu o zřízení společného trhu pro vysílání, ve které prezentovala představy budoucího evropského zákona v oblasti televizního vysílání. „Kniha s názvem Televize bez hranic znamenala radikální obrat v dosavadním směru evropské mediální politiky. Argument o nutnosti zachování kulturního dědictví a identity zůstal zcela v pozadí a důraz začal být kladen spíše na ekonomický růst a rozvoj.“¹⁶ Během několika dalších let vznikla propracovanější a detailnější pravidla upravující a regulující audiovizuální sektor. Rada EHS nakonec přijala 3. října 1989 Směrnici pod názvem Směrnice Rady 89/552/EHS ze 3. října 1989, o koordinaci určitých ustanovení vymezenými zákony, předpisy nebo administrativním opatřením v členských státech pokud jde o provozování televizního vysílání. Dva roky po svém přijetí, 3. června 1991, vešla směrnice v platnost.¹⁷

V 90. letech bylo vzhledem k rychle se rozvíjejícímu trhu a kvůli značnému technologickému pokroku nutné direktivu přepracovat a lépe objasnit a specifikovat některé definice. Proto v červnu 1997 vznikla Směrnice 97/36/ES Evropského parlamentu a Rady z 30. července 1997 pozměňující Směrnici Rady 89/552/EHS. Tyto navzájem spojené

¹⁴ Televize bez hranic. [cit. 2009-01-24]. Dostupný z WWW:

<<http://archiv.rrtv.cz/zakony/download/TelevizeBezHranic.doc>>.

¹⁵ HRNČÍŘOVÁ, E. Zboží, nebo kulturní hodnota? [online]. 2001 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=357>>.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Televize bez hranic. [cit. 2009-01-24]. Dostupný z WWW:

<<http://archiv.rrtv.cz/zakony/download/TelevizeBezHranic.doc>>.

dokumenty platí pro evropské státy dodnes a jsou souhrnně označovány názvem Směrnice EU „Televize bez hranic“.¹⁸

Dne 13. prosince 2005 navrhla Komise EU přezkum směrnice o Televizi bez hranic s cílem zohlednit výrazný rozvoj technologií a trhu v oblasti audiovizuálních služeb, digitalizace a měnícího se způsobu chování publika způsobeného konvergencí. Dva roky poté, 19. prosince 2007 vstoupila v platnost nová Směrnice o audiovizuálních mediálních službách, vnímaná jako velmi pokroková, hledící do budoucna. Její oblast působnosti je rozšířena na všechny audiovizuální mediální služby, představuje pružnější pravidla reklamy, právní rámec pro umístování produktu (tzv. product placement), nová práva pro občany a pokračuje v ochraně klíčových evropských hodnot pomocí kvót. Členské státy mají do dvou let, tzn. do 19. prosince 2009 nejpozději, převést novelizovanou směrnici do svých vnitřních předpisů. Komisařka pro informační společnost a média EU Viviane Redingová však požádala tyto státy, aby postupovaly při převodu umírněně, jelikož nová směrnice má přinést především větší svobodu do audiovizuálního odvětví a zpřísnění vnitrostranických ustanovení by tomu mohlo zabránit.¹⁹

V novelizaci směrnice z roku 1997 nedošlo ke změnám v článku 4 a 5. Navíc v novém článku 3i se objevuje další požadavek na členské státy, které mají zajistit, aby poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání podpořily v případech, kdy je to možné, a vhodnými prostředky, tvorbu evropských děl a přístup k nim. Zachovává tak význam podpory evropské tvorby a kulturní rozmanitosti prostřednictvím nových mediálních služeb, jako je například video na vyžádání.²⁰ Podporu lze uskutečňovat různě, např. prostřednictvím investic do produkce evropských děl a nabývání práv k evropským dílům nebo zajištěním podílu evropských děl v katalozích pořadů v rámci audiovizuální mediální služby na vyžádání.²¹

¹⁸Televize bez hranic. [cit. 2009-01-24]. Dostupný z WWW: <<http://archiv.rtv.cz/zakony/download/TelevizeBezHranic.doc>>.

¹⁹ Komise vítá začátek nové éry pro evropská audiovizuální média. 2007 [cit. 2009-02-25]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/071809_cs.htm>.

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES. 2007. [cit. 2009-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/l_33220071218cs00270045_1.pdf>.

²¹ Podle nejnovějších údajů byly téměř dvě třetiny televizního vysílání v EU vyrobeny v Evropě. 2008. [cit. 2009-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1207&format=DOC&aged=0&language=CS&guiLanguage=en>>.

2. 2. Obsah a význam směrnice Televize bez hranic

Oblasti zájmu směrnice můžeme shrnout do pěti hlavních bodů, přičemž bod číslo 2 je základem této práce:

- 1) Svoboda příjmu televizního vysílání.
- 2) Regulace vysílacích a výrobních kvót.
- 3) Televizní reklama a sponzoring.
- 4) Ochrana nezletilých.
- 5) Právo na odpověď.

Regulace vysílacích a výrobních kvót:

Státy mají zajistit tam, kde je to možné a vhodnými prostředky, že vysílací subjekty vyhradí majoritní podíl svého vysílacího času pro evropskou tvorbu s vyloučením času určeného např. pro zpravodajství, sportovní události, reklamy atd.²² Vysílatelé musejí dále nejméně 10% svého vysílacího času nebo jejich programového rozpočtu vyhradit pro evropská díla vytvořená producenty, kteří jsou nezávislými subjekty²³.

2.2.1. Článek 4 a článek 5

Nejnámější a nejdiskutovanější součástí směrnice Televize bez hranic je Kapitola III s názvem Podpora distribuce a výroby televizních programů. Kapitola určuje provozovatelům vysílání kvóty evropské produkce, tedy minimální limity zastoupení evropských děl ve vysílání. Evropské a národní pořady by měly tvořit více než polovinu vysílacího času televizních stanic v EU a desetina děl by měla pocházet od nezávislých producentů. Podíl je vypočítáván na základě celkového ročního vysílacího času jednotlivých stanic.

Definice jsou zapsány ve směrnici konkrétně takto:

Článek číslo 4, odstavec 1: „Členské státy zajistí tam, kde je to praktické a vhodnými prostředky, že vysílající subjekty vyhradí pro evropskou tvorbu ve smyslu článku 6 majoritní podíl svého vysílacího času, s vyloučením času určeného pro zpravodajství, sportovní události, hry, reklamy, teletextové služby a teleshopping. Tato proporce by měla být zajištěna

²² Směrnice *Televize bez hranic*, kapitola III, článek 4.

²³ Směrnice *Televize bez hranic*, kapitola III, článek 5.

s přihlédnutím k odpovědnosti vysílajících subjektů vůči své divácké veřejnosti v oblasti informací, výchovy, kultury i zábavy progresivně na základě vhodných kritérií.“

Článek číslo 5: „Členské státy zajistí tam, kde je to praktické a vhodnými prostředky, aby vysílající subjekty vyhradily nejméně 10 % svého vysílacího času, bez času určeného pro zprávy, sportovní události, hry, reklamu, teletextové služby a teleshopping nebo střídavě podle uvážení členského státu, nejméně 10 % jejich programového rozpočtu pro evropská díla vytvořená producenty, kteří jsou nezávislými vysílajícími subjekty. Tento podíl s přihlédnutím k odpovědnosti vůči divácké veřejnosti v oblasti informací, výchovy, kultury a zábavy by měl být zajišťován progresivně na základě vhodných kritérií; musí být dosažen rezervováním adekvátního podílu pro současná díla, to znamená pro díla vysílaná během pěti let od jejich výroby.“

Tato opatření se mají stát jedním z prostředků, které přispívají k propagaci výroby a odbytu evropských audiovizuálních děl. Podle Evropské komise je proto nutné vytvořit a propagovat v členských státech dostatečně velký trh televizních pořadů s cílem zajistit návratnost nutných investic, a to nejen vytvářením společných pravidel, které národní trhy pomohou otevřít, ale především tím, že budeme ve všech členských státech předpokládat dosažení většinového podílu evropské produkce.²⁴

2.2.2. Evropská díla

Články číslo 4 a 5 ve Směrnici Televize bez hranic doplňuje tamtéž článek číslo 6, který definuje pojem evropská díla, a sice takto:

Evropská díla jsou :

- a) díla pocházející z členských států
- b) díla pocházející z evropských třetích států, které nejsou členskými státy Evropských společenství, avšak jsou stranami Evropské úmluvy o přeshraniční televizi Rady Evropy²⁵

²⁴ Zprávy o stavu vysílání a činnosti rady pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1.1.2002 – 31.12.2002.

²⁵ Úmluva Rady Evropy o televizi překračující hranice je dokument EU, který byl přijat 5. května 1989, novelizován 9. září 1998, a týká se rovněž norem televizního vysílání, značně se podobá Směrnici „Televize bez

- c) díla pocházející z jiných evropských třetích zemí, se kterými EU uzavřela smlouvy o audiovizuální spolupráci

Body a) a b) musí dále splňovat některou z následujících podmínek:

- o jsou vytvořeny producentem nebo několika producenty sídlícími v některém nebo v několika těchto státech; nebo
- o produkce děl je sledována a fakticky kontrolována producentem nebo několika producenty sídlícími v jednom nebo v několika z těchto států; nebo
- o příspěvek koproducentů z těchto států vůči celkovým koprodukčním nákladům je převažující a společná výroba není kontrolována jedním nebo více producenty sídlícími mimo tyto státy.

Bod c) se vztahuje na díla, která byla vytvořena výhradně nebo v koprodukci s producenty sídlícími v jednom nebo několika členských státech, se kterými společenství uzavřelo smlouvy týkající se audiovizuální spolupráce.

Dále je vymezeno, že díla, vytvořena v rámci bilaterálních koprodukčních dohod uzavřených mezi členskými státy a třetími zeměmi, budou pokládána za evropská díla, pokud koproducenti Společenství poskytnou majoritní podíl na celkových nákladech výroby a že výroba není kontrolována jedním nebo více producenty sídlícími mimo území členských států.

V ostatních případech, kdy byla díla vyrobena hlavně autory a pracovníky sídlícími v jednom nebo několika členských státech, budou pokládána za evropská díla v rozsahu odpovídajícímu podílu příspěvku koproducentů na celkových výrobních nákladech.

2.2.3. Dodržování kvót na televizní vysílání v EU

Ačkoli nařízení unie vyžadují, aby televize vysílaly alespoň polovinu pořadů z Evropy, většina velkých televizí dává evropským výrobkům daleko větší prostor. Působí tu i tlak států. "Většina z nich zavedla přísnější legislativu, než stanoví direktiva unie," konstatovala Evropská komise ve své zprávě z roku 2000. V letech 1997-1998 zabíraly evropské pořady více než tři pětiny vysílacího času hlavních stanic ve všech členských státech

hranic". Úmluva podporuje distribuci a výrobu evropských pořadů, je však na rozdíl od Směrnice EU formulována obecněji a nevyplývají z ní bezprostřední povinnosti pro členské státy.

tehdejší EU, kromě Španělska a Portugalska. Ve Francii, v Německu a v Itálii vysílaly v té době stanice dokonce přes sedmdesát procent evropských pořadů. Za nimi příliš nezaostávala ani Británie, kde BBC a jiné stanice s převahou evropských filmů sledovalo na 87 procent obyvatel. Někdejší šéf britské BBC Christopher Bland, připomíná, že je to logické. Divák dává i na obrazovce přednost tomu, aby viděl díla zobrazující jeho život - a televize se tomu přizpůsobují. To platí i pro Španěly, kteří vysílají „jen“ 53 procent pořadů z Evropy, a pro Portugalce, jejichž televizní stanice jsou jako jediné v EU hluboko pod stanovenou hranicí 50 procent. Rodinné seriály i další televizní pořady se pro tyto země vyrábějí v kulturně příbuzné Latinské Americe. Výroba portugalských filmů v Brazílii je tak levná, že jí domácí výroba prostě nestačí konkurovat.²⁶

Evropská komise vydává každé dva roky zprávu o stavu evropských děl a jejich podílu na evropských obrazovkách. Z nich vyplývá, že v roce 2001 nedosáhly 50ti procentní hranice Irsko (49,17%), Portugalsko (46,98%) a v roce 2002 rovněž Irsko (48,67%) a Portugalsko (49,83%). Později, v roce 2005 Slovinsko (47,31%), v roce 2006 Švédsko (45,44%) a Litva (46,98%).

Některé státy naopak vykazují vysoký podíl evropských děl, jedná se například o Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Francii, Maltu. Podíl evropských děl na vysílání v celé EU zatím vždy přesáhl hranici 60%.²⁷

²⁶ MOCEK, Michal. Na obrazovkách unie vládnu evropské pořady. MF Dnes, Kultura, 2000. 15 s.

²⁷ Press releases RAPID [online].[cit. 2009-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://europa.eu/rapid>>.

3 Směrnice Televize bez hranic v českém mediálním zákoně

Česká mediální legislativa se v převážné části shoduje s evropskou audiovizuální politikou. Od politickém převratu v roce 1989 se média v tehdejším Československu začala transformovat podle západního vzoru. Dne 4. října 1993 podepsala již samostatná Česká republika asociační dohodu s Evropským společenstvím, což dnes chápeme jako počátek evropského integračního procesu. Během devadesátých let byly ze strany Bruselu české audiovizuální právní normy několikrát kritizovány, proto ČR začala harmonizovat své mediální právo s právem evropským poté, co v lednu 1996 oficiálně požádala o vstup do EU.²⁸

Ve Směrnici nalezneme formulaci, která praví: “Členské státy mají i nadále právo svobodného postupu a mohou od provozovatelů podléhajících jejich soudní pravomoci vyžadovat stanovení přísnějších či podrobněji definovaných pravidel pro oblasti vymezené touto direktivou.”²⁹ Česká republika tato pravidla definovala a direktivu převedla do Zákona o rozhlasovém a televizním vysílání v roce 2001. Tím také uzavřela potřebné kapitoly „Kultura a audiovize“ a současně si vytvořila podmínky pro zapojení do projektu EU zvaného MEDIA PLUS, který podporuje evropský film. Čeští filmaři tak získali možnost každý rok získat příspěvek z evropského rozpočtu na své projekty, např. na výrobu náročných děl, nebo na jejich distribuci.³⁰

3.1. Zákon o rozhlasovém a televizním vysílání

V roce 1991 byl v ČR poprvé schválen Zákon o rozhlasovém a televizním vysílání číslo 468 Sb. Týden poté, 7. listopadu 1991, odhlasovala Česká národní rada jiný důležitý zákon o České televizi, s číslem 483/1991 Sb., který s účinností od 1. ledna 1992 zformoval Českou televizi jako veřejnoprávní médium. V únoru 1992 byla zákonem číslo 103/1992 Sb. O Radě České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání vytvořena nezávislá Rada. Té připadla role zastávat v oblasti vysílání státní administrativu, rozhodovat o propůjčování licencí na vysílání a udělovat vysílatelům sankce za nedodržování zákona.

²⁸ MURLOVÁ, K. *Směrnice EU Televize bez hranic a její vliv na českou mediální politiku*. Fakulta sociálních věd, Praha, 2003. 107 s. Diplomová práce.

²⁹ Směrnice *Televize bez hranic*, kapitola II., článku 3.

³⁰ BARTÁK, K. Audiovizuální politika EU – předsunutá hlídka boje proti americké nadvládě [online]. 2001 [cit. 2009-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=375>>.

Zákon 468/1991 Sb. byl novelizován v prosinci 1995 zákonem č. 301/1995. Jeho rozšíření se týkalo nového ustanovení o principech registrace vysílání prostřednictvím satelitu a kabelových rozvodů, zatím ale nepřenesl do českého práva nařízení evropské audiovizuální legislativy.³¹ Tato skutečnost se změnila, když Parlament ČR v roce 2000 plánoval další novelizaci. Přednesené návrhy důsledněji imitovaly evropskou mediální legislativu a inspirovaly se návrhy směrnice Televize bez hranic v otázce evropské a nezávislé tvorby. Z první navrhované verze zákona byl ovšem vypuštěn toleranční dodatek „tam, kde je to uskutečnitelné“, což bylo později shledáno za příliš regulační návrh a text zákona byl o formulaci obohacen při projednávání návrhu ve sněmovně.³²

Zákon 231/2001 Sb. O rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů byl přijat dne 17. května 2001 a aktuální je do dnešní doby. Mimo jiné zavedl dlouho diskutované a odmítané kvóty na podíl evropské produkce ve vysílání, které jsou obsaženy v Kapitole III s názvem Podpora evropské tvorby a evropské a současné tvorby, paragrafy 42 až 47.³³

Vymezení kvót v českém ustanovení se od Televize bez hranic až na pár formulací příliš neliší, je však striktnější v některých požadavcích. Například ve směrnici je výslovně uvedeno, že požadovaného cíle, tedy vyhrazení větší části vysílacího času evropským dílům má být dosahováno postupně, a to s ohledem na informační, vzdělávací, kulturní a zábavní povinnosti provozovatelů vysílání vůči svým divákům. Naopak český zákon požaduje poměrně rychlé a striktní zavedení kvót u konkrétních provozovatelů. Dalším příkladem je, že zatímco směrnice používá mírnější vyjádření „...provozovatelé zajistí tam, kde je to proveditelné a vhodnými prostředky...“, český zákon hovoří striktně o povinnosti: „Provozovatel televizního vysílání je povinen tam, kde je to proveditelné, vyhradit pro evropská díla nadpoloviční podíl celkového vysílacího času každého svého programu.“ A sice bez času určeného pro zpravodajské pořady, sportovní události, soutěže, reklamu, teleshopping a teletext.

Za stejných podmínek je vypsána povinnost plnit 10% kvótu pro evropskou nezávislou produkci nebo věnovat alespoň 10% svého programového rozpočtu na výrobu nebo nákup

³¹ HRNČÍŘOVÁ, E. České audiovizuální právo normám Evropské unie stále neodpovídá [online]. 2000 [cit. 2009-03-21]. Dostupný z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=304>.

³² MURLOVÁ, K. *Směrnice EU Televize bez hranic a její vliv na českou mediální politiku*. Fakulta sociálních věd, Praha, 2003. 107 s. Diplomová práce.

³³ Zákon 231/2001 Sb. O rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů.

evropských děl vyrobených nezávislymi výrobci. „Za nezávislého výrobce se považuje právnická osoba nebo fyzická osoba, která není provozovatelem televizního vysílání anebo jejíž dodávky děl pro jednoho provozovatele televizního vysílání nepřesáhnou v průběhu 3 let 90 % její celkové výroby.“³⁴ Na závěr je určen podíl „nových děl“ v rámci evropské nezávislé produkce. Za nová díla jsou pokládány pořady, od jejichž zveřejnění neuplynulo více než 5 let. Zatímco Směrnice neudává přesný početní podíl, nýbrž vyžaduje rezervování „adekvátního podílu“ pro současná díla, to znamená pro díla vysílaná během pěti let od jejich výroby, český zákon vymezil přímo jako adekvátní prostor evropské nezávislé produkce podíl 10 procent. Povinnosti se vztahují na účastníky celoplošné televizní sítě, pro vysílatele lokálních televizních stanic neplatí.³⁵

Na dodržování kvót podle zákona o rozhlasovém a televizním vysílání dohlíží Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (zkratka RRTV). Provozovatelé televizního vysílání jsou jí povinni odevzdávat zpracované údaje za sledované období, vždy po jednom kalendářním roce. Rada nejdříve v prvních měsících platnosti zákona, v roce 2001, spolupracovala s provozovateli televizních stanic na „metodice provádění kontroly dodržování příslušných zákonných ustanovení“. Rozeslala jednotlivým provozovatelům standardizované formuláře, do kterých měli doplnit následující údaje:

- název pořadu,
- typ pořadu,
- stopáž pořadu (čas bez reklam, v minutách),
- producent (právnická nebo fyzická osoba),
- rok výroby,
- země výroby.
- Později ještě přibyl požadavek na vyplnění identifikace doby vysílání (den, hodina, čas začátku/konce).

Spolu s formuláři byly rozeslány také instrukce k vyplnění: vysvětlení pojmů, seznam členských států Rady Evropy, seznam typů pořadů, rozděleny podle toho, zda do evropských kvót patří nebo ne.³⁶

³⁴ Zákon 231/2001 Sb. O rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů., kapitola III.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1. 1. 2002 - 31. 12. 2002.

Pokud by povinnosti v některém ze sledovaných období splněny nebyly, musel by vysílatel objasnit důvody jejich nesplnění. Rada poté může přistoupit k sankcím a udělit vysílateli, který nedodržel zákon pokutu, a sice ve výši od 5 000 Kč do 2 500 000 Kč tomu provozovateli vysílání, který neposkytne údaje potřebné pro účely kontroly podílu evropské tvorby a nezávislé tvorby, nebo nezdůvodní plnění kvót, a pokutu v rozmezí od 10 000 Kč do 5 000 000 Kč nevyhradí-li ve vysílání stanovený prostor pro evropská díla a nezávislá evropská díla.³⁷ RRTV doposud žádného provozovatele za nedodržení kvót nepokutovala. Kromě jiného proto, „že u sporných případů lze jen těžko dokázat, že daný film nebo pořad není evropské produkce.“³⁸

Zpráva RRTV za rok 2007 se zmiňuje o problémech, se kterými se stále potýká při vyhodnocování dat, zejména se značně omezenou možností kontroly dodaných údajů, přestože za období několika předchozích let bylo možné zaznamenat pozitivní posun v evidenci údajů a zejména v samotném naplňování požadavků, týkajících se vysílání evropských a nezávislých evropských děl. Obtížná je verifikace všech poskytnutých údajů, problematický je také výběr pořadů, které lze kvótovat. Vzhledem k překotnému vývoji v oblasti televizního vysílání, jenž nepřetržitě přináší nové formáty, je prakticky vyloučeno vytvořit vyčerpávající databázi pořadů, jenž je možné považovat za kvótovatelné. Nejednotnost posuzování vede k tomu, že výstupy jednotlivých provozovatelů nejsou plnohodnotně srovnatelné. Tento problém ovšem neřeší pouze Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, nýbrž i řada obdobných orgánů v dalších zemích Evropské unie.³⁹

3.2. Vztah představitelů ČR ke kvótám evropské produkce

Když se v devadesátých letech v Evropě rozhodovalo o významu kontroverzních kvót evropské produkce, ČR se připojila na stranu odpůrců. Ovšem zatímco oponenti z různých členských zemí EU měli racionální a zdůvodněné podklady proti regulaci (např. chtěli chránit zájmy vlastního průmyslu, nebo řešily spory o interpretaci televize jako služby nebo jako kulturního dědictví), česká oponentura měla spíše emocionální charakter, „který vycházel ze špatných zkušeností stranického regulování médií před rokem 1990, a který navíc byl

³⁷ Zákon 231/2001 Sb. O rozhlasovém a televizním vysílání a o změně dalších zákonů, §60.

³⁸ POTUČEK, J. EU řeší, co je to vlastně evropská televizní tvorba [online]. 2005 [cit. 2009-03-22]. Dostupný z WWW: <http://potucek.blogspot.com/2005_03_01_potucek_archive.html>.

³⁹ Zpráva o stavu vysílání a činnosti Rady pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1. 1. 2007 - 31. 12. 2007.

nenápadně podporován českým komerčním sektorem médií ekonomicky zainteresovaným na americké produkci“.⁴⁰

Názor české strany se projevoval zpočátku tím, že v české audiovizuální legislativě byl požadavek na plnění kvót a regulaci naprosto ignorován. Tento fakt se promítl také v negativním hodnocení Evropské unie z roku 1997, kde v posudku Komise EU stojí: „Česká legislativa v audiovizuální oblasti není v souladu s požadavky EU, přetrvávají zde nedostatky v oblasti svobody příjmu, podpory evropských a nových děl, nezávislých producentů a věci jednotlivých reklamních spotů. V nedávných letech neudělala Česká republika žádný pokrok směrem ke splnění požadavků EU v audiovizuálním sektoru.“⁴¹ Poté, co se ani za další rok EU nedočkala pokroku ani zájmu o změnu, zaujal Brusel vůči ČR kritický postoj a urgentně vyžadoval převedení Televize bez hranic do české legislativy. Stanovisko EU mělo také upozornit české poslance na to, že evropská politika vytváří společný celek a nelze si z něj vybírat pouze to, co se nám hodí a naopak co se nám nehodí odmítat.⁴² Na změnu postoje České republiky si EU musela počkat až do roku 2001.

Ohledně programových kvót zaznělo z české strany mnoho konfliktních a konfrontačních prohlášení. Například v roce 1994 přednesl tehdejší ministr kultury ČR Pavel Tigrid projev na pražské ministerské konferenci Rady Evropy o masmediální politice, ve kterém představil stanovisko české delegace ohledně kvót: „Jsme přesvědčeni, že kulturní hodnoty a kulturní identita nemohou být nadekretovány zákonem...Ať už jsou důvody pro zavedení opatření podobných těm, které zaváděl totalitní režim, jakékoliv, důsledky jsou vždy stejně neblahé.“⁴³ Jinou rozhořčenou reakci Bruselu vyvolala v roce 1997 tisková mluvčí Úřadu Rady ČR pro rozhlasové a televizní vysílání PhDr. Helena Havlíková, když srovnala praktiky EU s praktikami RVHP, a to na semináři za účasti předních bruselských politiků.⁴⁴ V roce 2001 je již názor českých politiků o něco vstřícnější. Český ministr kultury Pavel Dostál tehdy řekl, „že chápe nutnost kvót na evropskou produkci, ale nechce podporovat

⁴⁰ ŠMÍD, M. *Expertní studie: Otázky spojené s přistoupením k evropské mediální legislativě*. Praha: Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK, 1998, s. 8.

⁴¹ Agenda 2000 [online]. 1997 [cit. 2009-03-18]. Dostupný z WWW: <http://www.evropska-unie.cz/download/cz/oficialni_dokumenty/Agenda_2000/Agenda2000.pdf>.

⁴² ŠMÍD, M. *Expertní studie: Otázky spojené s přistoupením k evropské mediální legislativě*. Praha: Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK, 1998, s. 8-9.

⁴³ Dokumenty 4. evropské ministerské konference o masmediální politice s tématy "Budoucnost veřejnoprávního vysílání" a "Svoboda žurnalisty", 7.-8.11.1994, Praha. Převzato z Expertní studie.

⁴⁴ ŠMÍD, M. *Expertní studie: Otázky spojené s přistoupením k evropské mediální legislativě*. Praha: Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK, 1998, s. 8.

administrativní metody, které by se zaměřily jen na původ díla, a nikoli na jeho kvalitu. Pak by se stejně na ně nikdo nedíval.“⁴⁵

Stejně jako v Evropě, tak i v České republice se staly při rozpravách o změně zákona kvóty pro evropskou a nezávislou tvorbu nejdiskutovanější částí směrnice. Názor české politické reprezentace ke kvótám byl dlouho negativní, což v 90. letech značně vyhovovalo nově vznikajícímu soukromému televiznímu sektoru, zvykajícímu si na možnosti vysílání americké filmové a televizní produkce.⁴⁶ Ovšem přijetím zásad směrnice do českého zákona ukázal zlom polického názoru. Nikoli však názoru představitelů soukromých televizních stanic. Uveďme jako příklad bývalého generálního ředitele TV Nova Vladimíra Železného a jeho boj proti kvótám evropské produkce. Z rozhovorů z devadesátých let je patrné, že v případě, že by Nova musela dodržovat kvóty evropské produkce, hodlal Vladimír Železný bojovat proti vstupu ČR do EU, dokonce přesvědčil ke kampani některá ostatní elektronická média. Mimo jiné také prohlásil, že zatímco Novu kvóty nezničí, ostatní slabší struktury zaniknou během deseti minut, což nakonec způsobí zánik konkurenčního prostředí. Vyhržoval, že drží v ruce velmi silný nástroj, který by neváhal v kampani použít. Tato a podobná prohlášení pana Železného byla součástí jeho lobbování proti přijetí nového Zákona o rozhlasovém a televizním vysílání: „Televize je těžce závislé médium a zákonem, který se dnes připravuje, bude závislá dvojnásobně či desateronásobně...Prozíraví poslanci by měli novelu odmítnout a neotravovat legislativní prostředí v zemi dalším socialistickým experimentem.“ Postupem času se připojili i další komerční provozovatelé televizního vysílání, obávající se evropských restrikcí.⁴⁷

V roce 2005 vystupuje Vladimír Železný stále proti kvótám evropských pořadů a proti směrnici, tentokrát jako europoslanec v Bruselu. V jeho řeči vyslovil kritiku Směrnice jako předpisu, který zakazuje kupovat americkou produkci a přikazuje kupovat evropskou. Podle něj je nesmyslem vytlačovat americkou kulturu z Evropy, protože není možné uhlídat Evropana se satelitní anténou, který může přepínat mezi 1400 programy. „Je to obyčejné sociální inženýrství, které si myslí, že pomocí kvót a dotací vytvoří hodnoty. Ale výsledkem

⁴⁵ Ministři EU se neshodli na pravidlech přeshraničního vysílání [online]. 2004 [cit. 2009-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://mam.ihned.cz/>>.

⁴⁶ HRNČÍŘOVÁ, E. České audiovizuální právo normám Evropské unie stále neodpovídá [online]. 2000 [cit. 2009-03-05]. Dostupný z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=304>.

⁴⁷ HRNČÍŘOVÁ, E. České audiovizuální právo normám Evropské unie stále neodpovídá [online]. 2000 [cit. 2009-03-05]. Dostupný z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=304>.

je, že živíme tvůrce, kteří by v soutěži o diváka neobstáli. Skutečná kultura, nezávislá na regulacích a dotacích, přežije i bez umělých opatření EU, ponechme správu kulturních hodnot tam, kde má být, v národních státech“, prohlásil Železný a poté navrhl zrušení směrnice.⁴⁸ V jiném rozhovoru uvedl: „Nevytvoříme pomocí směrnice evropskou televizní tvorbu. Existují jen národní kultury a ty vždy budou naplňovat evropské kvóty. Ostatně nejevropštějším programem je americký film *Pretty woman*. Rozumí mu totiž bezezbytku divák ve Finsku i v Portugalsku. Hollywoodská produkce je kupodivu evropská universalistická produkce a náš vytrvalý pokus vyčleňovat americkou kulturu z evropského civilizačního a hodnotového rámce je směšný. Těším se na okamžik, až budeme po přistoupení Turecka v rámci kvót vyřazovat Evropanům tak pochopitelné americké filmy a budeme místo nich povinně vysílat turecké filmy jako součást jednotné evropské kultury.“⁴⁹

Programový ředitel Primy Petr Koliha se v srpnu 2005 vyjádřil: „Z principu se nám kvóty nelíbí, ale vyrovnat se s nimi musíme. Loni jsme vysílali asi 54, letos je to 56 procent evropské tvorby, především z Německa a Francie, hlavně německé seriály mají u diváků vcelku úspěch.“ Kritikové kvót tvrdí, že právě země vystupující proti americkému dovozu nesledují ani tak cíle kulturní jako své ekonomické zájmy - vynucenou „díru“ na trhu zaplňují totiž vlastními seriály, jež vznikají podle amerického stříhu, ale v evropských produkcích.⁵⁰

⁴⁸ EP nevyslyšel námitky Železného k preferování evropských pořadů [online]. 2005 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <<http://mam.ihned.cz/>>.

⁴⁹ Rozpravy: Vladimír Železný. [online]. 2005 [cit. 2009-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=//EP//TEXT+CRE+20050906+ITEM008+DOC+XML+V0//CS&query=INTERV&detail=2-065>>.

⁵⁰ Domácí stanice čekají, jak kvóty vyřeší zákon. [online]. 2000 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://mam.ihned.cz/>>.

4 Přehled a charakteristika českých celoplošných televizních stanic

Po roce 1989 bylo rozhodnuto, že tehdejší Československá republika vybuduje tzv. duální systém vysílání. V něm fungují na jedné straně média zřízená zákonem – tzv. „veřejnoprávní média“ – která „slouží k tomu, aby výrobou pořadů a vysíláním poskytovala službu veřejnosti“. Na druhé straně vznikala média soukromá, jejichž hlavním záměrem je „zajišťovat investorům návratnost investic a generovat zisk“. ⁵¹

4.1. Systém veřejnoprávního vysílání

Veřejnoprávní média mají sloužit rozkvětu demokracie a napomáhat plnohodnotnému rozvoji jejích členů. Zajišťují pluralitu v mediálním sektoru a jsou tu pro všechny, tudíž musí vysílat pořady i pro menšinového diváka. Jejich postavení se liší od provozovatelů soukromých stanic – musí zachovávat zákon a ne se snažit srážet kvalitu svých pořadů jen proto, aby její program sledovalo co největší publikum. ⁵² Alexandr Tomský tvrdí, že právě důraz na kulturu nejvíce odlišuje vysílání veřejnoprávních médií od bulvárních stanic. ⁵³ Zatímco veřejnoprávní televize se snaží řídit heslem „informovat – vzdělávat – bavit“, pro soukromé televizní vysílatele nejlépe platí tvrzení: „Televize není umění, je to kulturní průmysl.“ ⁵⁴

Koncept veřejnoprávního televizního vysílání v České republice se nevytvářel z dlouholeté domácí tradice, nýbrž je převzatý ze zahraničí, z jiných demokratických politických systémů. Nejblíže ze zahraničních vzorů nám byl typ německý, kde jsou vysílací organizace nazývány jako „instituce veřejného práva“. Na rozdíl od Velké Británie, kde se nehovoří o veřejnoprávních institucích, ale o organizacích veřejné služby – BBC je „public service broadcaster“, tedy je veřejným podnikem. Při ustavování české veřejnoprávní televize v roce 1991 bylo hlavní snahou zřizovatelů odloučit vysílání od politické moci a konstituovat ho jako službu veřejnosti, přestože právní i společensko-politické prostředí u nás nebylo na zmíněné kroky zcela úplně připraveno. ⁵⁵

⁵¹ JIRÁK, J. Masová média a česká společnost. In *10 let v českých médiích*. Praha: Portál, 2005, s. 17.

⁵² ŠKOP, M. Regulace televizního a rozhlasového vysílání. *Revue pro média*. 2003, č. 6, s. 8.

⁵³ TOMSKÝ, A. Smysl a poslání veřejnoprávních médií. In *Právo veřejnosti a veřejnoprávní média*. 2000. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000, s. 14.

⁵⁴ VÁGNER, I. *Televizní zprávy - psychický nátlak?* Praha: Argo, 1997, s. 29.

⁵⁵ ŠMÍD, M. *Média, internet, TV Nova a já*. Praha: ISV, 2000, s. 54.

4.1.1. Česká televize

Funkci veřejnoprávního vysílacího televizního média v České republice vykonává Česká televize (dále jen ČT), která má status nezávislé veřejnoprávní instituce. Provoz ČT upravuje zákon o České televizi přijatý v roce 1991, od té doby několikrát novelizován. Nejnovější verze zákona je z roku 2001⁵⁶, a jsou v něm mimo jiné vyjmenovány povinnosti ČT, například povinnost provozovat dva celoplošné televizní kanály, ČT1 a ČT2, podporovat domácí filmovou produkci výrobou českých filmů, aktivně se podílet na vývoji nových technologií a služeb atd.⁵⁷

Česká televize, která se v devadesátých letech transformovala z Československé televize na nezávislou instituci, těžce získávala přízeň a důvěru diváků. „Musela neustále čelit útokům nespokojených diváků a některých médií, která jí předhazovala totalitní minulost.“⁵⁸ Proto když na televizní trh v roce 1994 vstoupila první soukromá stanice TV Nova, která na obrazovku přinesla velké změny, docházelo k značnému odlivu diváků z ČT. Dnes lze tvrdit, že veřejnoprávní televize (a to především její první kanál ČT1) a obě naše celoplošné komerční televize (TV Nova a TV Prima) jsou si do jisté míry podobné, zejména v jejich orientaci na masové publikum. Česká televize jen potvrzuje současný evropský trend, že vysílání veřejné služby ustupuje komerčnímu vysílání.⁵⁹

Prvním generálním ředitelem ČT se 1. 1. 1993 stal Ivo Mathé. Poté, co jeho šestileté funkční období skončilo, jmenovala rada nového ředitele, od 1. dubna 1998 jím byl Jan Puchalský. Pod jeho vedením se rodily počátky krize, když se ve vnitřní komunikaci v ČT projevovala rostoucí bariéra mezi nejvyšším vedením a ostatními pracovníky. Krize vrcholila na ČT na přelomu roku 2000/2001. V té době se ve funkci vystřídal několik jmen (Dušan Chmelíček, George Hodač, Jan Balvín, Petr Klimeš). Situace se ustálila, když byl 19. 7. 2003 jmenován současný generální ředitel Jiří Janeček, jehož funkční období skončí právě v tomto roce.⁶⁰

V ročence ČT z roku 2002 najdeme prohlášení, že ČT již od svého vzniku věnovala ve vysílání značný prostor evropským dílům, které již tehdy představovali více než polovinu

⁵⁶ Zákon č. 39/2001, který mění zákon 483/1991 o České Televizi a změnách dalších zákonů.

⁵⁷ Zákon o České televizi, čl. 3 (1).

⁵⁸ ŠMÍD, M. *Média, internet, TV Nova a já*. Praha: ISV, 2000.

⁵⁹ JIRÁK, J. Masová média a česká společnost. In *10 let v českých médiích*. Praha: Portál, 2005, s. 19.

⁶⁰ Historie ČT. [online]. [cit. 2009-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/reditele>>.

všech ze zahraničí přebíraných pořadů, a patnáct až dvacet dva procent celkové vysílací plochy ČT1 a ČT2.⁶¹

Ve stejném roce se ČT vyjádřila o svých programových plánech v dokumentu „Strategie ČT“. Dělí v něm program podle dvou kategorií, které mají ve veřejnoprávní televizi své nezastupitelné místo. První představuje vlastní a domácí tvorba, vznikající v „nezávislých produkčních firmách ve spolupráci s Českou televizí či na její objednávku, druhou nákup vysílacích práv k dílům zahraniční a české kinematografické, dokumentární a animované tvorby volně dostupných na trhu...“ Dále je součástí dokumentu pasáž o programových kvótách, přejatých ze směrnice Televize bez hranic. ČT chce na základě svých stanov významně podporovat produkci evropských děl.⁶²

4.2. Systém komerčního vysílání

Komerční televizní stanice vysílající v České republice nejsou povinny plnit službu veřejnosti, zákon jim stanovuje pouze minimální závazky. Protože si na sebe musí vydělat samy, řídí se výlučně ziskem. Hlavním zdrojem příjmů jsou pro takové stanice výnosy z reklamy. Pro přilákání inzerentů uzpůsobují skladbu programu tak, aby nalákala co nejvíce diváků.⁶³ Na obrazovkách můžeme vidět mnoho pořadů, které vznikly konkrétně jen proto, aby do nich byla vsazena reklama.⁶⁴ Vysílané seriály a filmy plné reklamních bloků musejí zaujmout co nejširší a nejrozmanitější publikum, aby se inzerent propagující svůj výrobek nebo službu dostal do rozlehleho povědomí. Zmíněné pořady nedosahují většinou příliš vysoké umělecké kvality, za což jsou komerční televize částí veřejnosti kritizovány.

Pro sektor komerčního vysílání je směrnice Televize bez hranic zásadní a kvóty na evropskou produkci její program prakticky ovlivňují. Reprezentant soukromé televize uvedl, že jsou kvóty pro komerční stanice zdrcující a rozhodně mají vliv na jejich programovou skladbu.⁶⁵ Problém s evropskou produkcí vidí v tom, že je jí málo a není z čeho vybírat. Tvrdí, že český divák je „zmlsaný“ a na většinu evropské produkce se prostě dívat nebude. Obecně řečeno zkonsumuje maximálně seriály a filmy z kulturně příbuzného prostředí, například německou, francouzskou, možná ještě britskou produkci, ale i ta už je na něho moc pomalá a

⁶¹ Ročenka České televize 2002.

⁶² Programová strategie ČT z 25.9.2002 [online]. 2002. [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/radact/dokumenty/prog_strategie.pdf>.

⁶³ EUMAP, Monitorující zprávy 2005. *Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost*. Budapešť: Open society institute, 2005, s. 236.

⁶⁴ KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995, s. 49.

⁶⁵ Zdroj informací si nepřál být jmenován.

rozvláčná. Na druhou stranu americká produkce nabízí neustále novou, širokou a pestrou nabídku seriálů a filmů a vysílateli téměř vždy zaručí u diváků úspěch. Klíč leží v dobrém scénáři, a protože USA má filmový a scénářistický průmysl značně rozvinutý, může chrlit do světa neustále novou produkci. V Evropě je v této oblasti stále mezera.

4.2.1. TV Nova

Prvním celoplošným programem, který začal konkurovat monopolu veřejnoprávní televize, byla TV Nova. Vysílání bylo poprvé spuštěno v únoru 1994 americkým investorem CME. Tato společnost tehdy finančně podpořila nově vzniklou českou společnost s ručením omezeným CET21, která získala licenci na provozování vysílání první celoplošné komerční televizní stanice v zemi. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se v roce 1993 ve výběrovém řízení o přidělení kanálu ČT2 rozhodovala mezi sedmadvaceti uchazeči. Její konečné rozhodnutí bylo překvapivé, protože společnost CET21 patřila spíše mezi outsidersy.⁶⁶ Ve své žádosti o licenci se TV Nova „zavazovala vysílat výchovné programy, kvalitní zpravodajství, komerční a zábavní pořady. Přislíbila také podporovat domácí produkci a přispívat k budování skutečného konkurenčního prostředí na českém mediálním trhu“, chtěla překonávat sociální a kulturní rozdíly mezi lidmi. Po spuštění vysílání se ovšem projevilo, že závazky nedodrží, protože představila divákům programovou skladbu odlišnou od té slibované, což se ukázalo po obchodní stránce jako velmi dobrá taktika, protože od začátku vysílala TV Nova komerční programy, zaměřené na masové publikum.⁶⁷ K dobrým ziskům může navíc využívat 15 procent svého denního vysílacího času pro reklamní účely (vysíláním teleshoppingu lze zvýšit podíl až na 20 procent), zatímco veřejnoprávní televize má ze zákona povoleno jen jedno procento.⁶⁸

Bulvární zpravodajství, mýdlové opery, americké velkofilmové, soutěže dokázaly stanici již v prvním roce jejího vysílání zajistit 70 procent sledovanosti a po několika měsících překvapivě také výtěžek. Stanice přilákala značný počet diváků na neznámé a nové podoby vysílaných pořadů, změnila výtvarný design, uvedla mladé tváře, překvapila neformálností

⁶⁶ VÁGNER, I. *Televizní zprávy - psychický nátlak?* Praha: Argo, 1997.

⁶⁷ EUMAP, *Monitorující zprávy 2005. Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost.* Budapešť: Open society institute, 2005, s. 236-237.

⁶⁸ ŠKOP, M. *Regulace televizního a rozhlasového vysílání.* Revue pro média. 2003, č. 6, s. 1-10.

komunikace, neobvyklým pojetím televizního programu.⁶⁹ Dominantní postavení ale postupně oslabovalo. Sledovanost TV Nova se ustálila po roce 2000 na 45%, poté v roce 2005 na 42% a v roce 2007 klesla na 40%.

Komplikovaná je historie vlastnictví TV Nova. Společnost CME poté co spustila vysílání, ztratila nad televizí kontrolu. Nakonec se rozhodla stanici prodat, zejména kvůli sporům se svým tuzemským partnerem, generálním ředitelem TV Nova Vladimírem Železným, který hrál později centrální roli v dlouholetých vlastnicko-právních sporech a ve třech mezinárodních arbitrážích, vedených CME proti jeho osobě a proti České Republice. Spory skončily v roce 2003 rozsudkem v neprospěch ČR, která musí zaplatit společnosti odškodné za ztráty investic. Od roku 2004 je vlastníkem Novy opět CME, která ji odkoupila od české finanční skupiny PPF.⁷⁰ V únoru 2006 se Rumun Adrian Sarbu stal presidentem celé společnosti CME a TV Nova tak přijala jeho strategii maximálního snižování nákladů a omezení produkce vlastní tvorby. Vedení televize se po Vladimíru Železném, který byl definitivně odvolán v květnu 2003, ujal nynější generální ředitel Petr Dvořák.

TV Nova si udržela status nejúspěšnější televize od počátku vysílání v roce 1994 až dodnes, a její licence je platná do 30.1.2025. Na jedné straně ztělesňuje populární komerční stanici, ideál pro reklamní trh, na druhé straně pro české intelektuály je ikonou kulturního a morálního úpadku.

4.2.2. TV Prima

Stanice Prima získala licenci na televizní vysílání v roce 1992 a začala vysílat o rok později v roce 1993 pod názvem Premiéra TV, a sice díky finanční podpoře italského oligarchy Volaniho, kterému patřila společnost Video Educational Holding (obsahovala například regionální televize Teleregione a alpskou TVA). Pod jeho patronátem vydržela Premiéra TV pouze dva roky. Stanice se snažila vyšplhat mezi televizní elitu a vyvíjela k tomu nejrůznější aktivity. V roce 1995 se její představenstvo pokusilo získat vysílací okruh ČT2, který v té době ČT pouze spravovala, ale zároveň se pilně věnovala jeho rozvoji a dobudování. Premiéra argumentovala tím, že pokud program dostane, postará se o konec dosavadního monopolního postavení Novy - jediné komerční stanice v zemi. Nakonec ale

⁶⁹ ŠMÍD, M. *Média, internet, TV Nova a já*. Praha: ISV, 2000, s. 84.

⁷⁰ EUMAP, Monitorující zprávy 2005. *Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost*. 2005, s. 235-239.

zvítězila převaha zastánců veřejnoprávní televize a požadavek, aby veřejnoprávní vysílání mělo dva kanály, stejně jako v jiných zemích Evropy, byl prosazen.⁷¹

Také televizi Prima se později nevyhnuly vlastnické spory. Původním vlastníkem byla Investiční a Poštovní banka (IPB), která ale v roce 2000 zkrachovala. Správa jejího majetku přešla na Československou obchodní banku (ČSOB). Ta později vedla spory se společností GES Real Investment ze skupiny GES Holding jenž patřily dvě třetiny společnosti FTV Premiéra, která byla držitelem licence Prima TV. Nakonec se vlastnický spor urovnal a GES Holding se stal nesporným vlastníkem stanice. V září 2005 odkoupila 50% jejího podílu švédská společnost Modern Times Group (MTG). V té době zažívala Prima jako televize nebývalý úspěch, který se však brzy obrátil a vedl k personálním změnám na všech stupních managementu. V roce 2006 tak Litevec Aleksandas Česnavičius nahradil Martina Dvořáka ve funkci generálního ředitele. Změna ale nepřinesla očekávané výsledky a v roce 2008 došlo opět k obměně a ředitelem byl jmenován český manager Marek Singer. Licence Prima televize byla v roce 2003 prodloužena do 28.6.2018.

V roce 1997 změnila stanice název na Prima TV poté, co se její vysílací signál rozšířil do 55 procent českých domácností. V roce 2001 to bylo již 91 procent pokrytého území. Sledovanost TV Prima se konstantně pohybuje průměrně okolo 20%. TV Prima si musela své postavení celoplošné televizní stanice vybudovat postupně, pomocí regionálního vysílání, na rozdíl od TV Nova, která se svou licencí mohla hned od začátku pokrývat vysíláním celé území ČR. Pro TV Prima byl a stále je tento fakt klíčový, protože ještě dnes dvanáct regionálních televizí sdílí společné frekvence s Prima TV, kde vysílají během tzv. vysílacích oken.⁷² Tato situace se v devadesátých letech projevila na faktu, že televize Prima nevykazovala vysoké zisky, například z reklamy, čemuž musela přizpůsobit svou programovou skladbu. Jelikož finančně nedosáhla na drahou americkou produkci (pro komerční televize nejatraktivnější), obrátila se na levnější evropskou. Podařilo se jí nalézt a odkoupit některé seriály, které slavily u diváků v Čechách velký úspěch. Například německý seriál Doktor z hor, Komisař Rex, francouzský Navarro, nebo britské Vraždy v Midsomeru. Evropská produkce tvořila jistý základ ve vysílání TV Prima již před rokem 2002, proto poté přechod k dodržování potřebných kvót nebyl pro ni drastický. Přesto se zdroj z TV Prima vyjádřil, že pro komerční televizní stanice jsou kvóty zdrcující a rozhodně mají vliv na jejich programovou skladbu.

⁷¹ VÁGNER, I. *Televizní zprávy - psychický nátlak?* Praha: Argo, 1997, s. 23-25.

⁷² Monitorující zprávy 2005. *Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost*. 2005.

5 Provenience pořadů a podíl evropské tvorby v programové nabídce českých celoplošných televizí

V praktické části práce se budu snažit přiblížit, jak konkrétně ovlivnila směrnice televizní program českých celoplošných stanic. Kapitola je rozdělena do tří podkapitol. V první je přehled proveniencí pořadů, seřazených podle velikosti podílu ve vysílání jednotlivých stanic, a sice podle počtu hodin a procent. Zjistíme, které světové produkce jsou preferovány, zda se jejich podíl na vysílání mění, a jaká je provenience evropských pořadů. Údaje jsou seskupeny do tabulek, rozděleny podle televizních stanic a roků. Druhá podkapitola obsahuje seznamy podílů evropských a neevropských děl, rozdělených podle televizních stanic podle kterých zjistíme, zda stanice dodržují dané evropské kvóty. Poslední část se zaměřuje na dvě komerční stanice a ukazuje kdy a jaký typ pořadů nasazovali do svého programového schématu během jednoho vybraného týdne. Budeme moci porovnat schémata z roku 1999, před platností směrnice, a z roku 2002, charakterizující stav po přijetí směrnice, a posoudit, jakou televize použily strategii pro vysílání dostatečného počtu evropských kvótovaných pořadů. Zkoumaným týdnem je vždy první týden v listopadu začínající pondělkem, zvolený je v období, které je významné pro komerční televize z hlediska vytváření televizního schématu pro reklamu před Vánocemi. Nezařadila jsem do této části programové schéma veřejnoprávní stanice, jelikož po přijetí směrnice není kvótami viditelně ovlivněna a v jejím důsledku se program nemění.

Data a informace mého výzkumu pocházejí z různých zdrojů, kterými byly: Ročenky České televize, informace o programu a data poskytnutá televizí Nova a Prima, Výroční zpráva Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, týdeníky Televize s podrobným programem a různé internetové zdroje.

Údaje potřebné pro analýzu pořadů České televize byly většinou k dohledání v jejích Ročenkách. Podařilo se mi z nich seskupit potřebná data o provenienci pořadů i sečíst podíly evropské produkce. Pro doplnění chybějících informací jsem si zažádala na informačním oddělení ČT, ovšem bohužel se mi nikdy nedostalo odpovědi. Těmito chybějícími informacemi jsou: provenience pořadů a jejich podíl na vysílání za rok 2005 a podíly evropských a neevropských děl pro ČT1 a ČT2 zvlášť v roce 1998, 1999.

Abych mohla zjistit provenience pořadů a konečné podíly evropské a neevropské produkce u komerčních stanic, musela jsem nejprve vypracovat co nejpřesnější seznamy všech děl odvysílaných v jednotlivých rocích, tzn. vytvořit tabulku pro každý rok, obsahující jména pořadů, datum vysílání, začáteční čas, konec, délku v hodinách, programový typ a zemi původu. Na jeden rok a jednu stanicí připadlo průměrně 14 500 položek. Některá data pro vyplnění těchto tabulek mi byla po vyžádání poskytnuta od samotných komerčních televizí, jednalo se o seznamy titulů pořadů, časů a zemí původu, které nezahrnovaly reklamu, teleshopping ani teletext. Jelikož byly na mnoha místech neúplné, doplňovala jsem chybějící data z programů týdeníků Televize a provenience pořadů jsem vyhledávala na internetu. Malé množství děl se mi nepodařilo dohledat, jsou v tabulkách označeny jako neurčené.

O informace o odvysílaných evropských dílech jsem požádala také na RRTV, která výsledky dodané televizemi každý rok monitoruje. Odpověď byla překvapující, a sice, že Rada seznamy neukládá a neuchovává, tudíž nejsou k dispozici.

Poté co byly mé seznamy kompletní, bylo třeba vyselektovat určité programové typy a odstranit tak nekvótované programy. Pomocí pro určení jednotlivých pořadů do kategorií mi byla informace RRTV, kterou jsem začlenila na konec práce jako přílohu. Vyřadila jsem ze seznamů sportovní přenosy, sportovní pořady, soutěže, zpravodajské pořady. Reklama, teleshopping ani teletext nebyly od začátku započítány. Z těchto konečných seznamů bylo možné vytřídit jednotlivé pořady podle zemí jejich původu a spočítat kolika hodinami se podílely na vysílání, dosadit je do tabulek a vypočítat jejich procentuální podíl (viz. podkapitola 6.1.). Nakonec jsem seskupením českých a evropských děl a na druhé straně sečtením ostatních zahraničních děl získala konečná čísla pro určení podílu evropských a neevropských děl na vysílání (viz. podkapitola 6.2.).

5.1. Provenience pořadů

Jedním z cílů této práce bylo určit provenience pořadů vysílaných na našich celoplošných stanicích a porovnat, zda se nějak změnily po přijetí směrnice do českého zákona. Výsledky z mého výzkumu jsem zaznamenala do dvou tabulek pro každý kanál, v určených rocích. První tabulka uvádí podíl ve vysílání zahrnující provenience z celého světa, druhá tabulka udává provenience evropských zemí a jejich podílu. Výsledky viditelné v tabulkách jsem vždy doprovodila krátkým komentářem a porovnáním, zvláště pro ČT a komerční stanice.

V roce 2002 jsem narazila na nejasnost ve výsledcích televize Nova. Podle mého seznamu složeného z dat o programu poskytnutých televizí Nova, doplněným dalšími zdroji, vysílala Nova pouze 47% evropské tvorby, což by znamenalo, že nedosáhla na zákonem předepsané minimum 50%. Podle oficiální zprávy Nova nahlásila RRTV odvysílání 54,03% evropské tvorby. Stejná situace se opakovala v roce 2003, kde jsem vypočítala, že TV Nova vysílala 49% evropských děl a televize uvedla 50,8%. Tyto oficiální podíly jsou uvedeny ve výročních zprávách RRTV. Protože mým cílem bylo zjistit provenience pořadů a jejich podíl na vysílání, pracuji v kapitole 5.1. s výsledky, které jsem zjistila v mém výzkumu. V kapitole 5.2. o statistikách evropských děl uvádím data z Výročních zpráv RRTV, které jsou k dispozici od roku 2002.

5.1.1.Rok 1998

Program veřejnoprávní televize je založeno na pořadech z vlastní produkce. Proto každý rok bez výjimky tvoří vysílání české tvorby majoritní část na ČT. Značný podíl je též věnován evropské zahraniční tvorbě. V roce 1998 jsme mohli vidět 69% pořadů z české produkce, 18% ze zahraniční evropské produkce a 11% pořadů reprezentovalo Severní Ameriku. Z provenience evropských pořadů byla nejvíce vysílána díla ze tří zemí, a sice Velké Británie, Francie a Německa.

Země původu pořadů ve vysílání České televize 1998

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	11033	69
Evropa	2901	18
Severní Amerika	1772	11
Asie	220	1
Austrálie a oceánie	92	1
Latinská Amerika	8	0
Afrika	3	0
Celkem	16029	100

Provenience evropských pořadů na ČT 1998

Země	Podíl v hodinách
V. Británie	700
Francie	582
Německo	346
Slovensko	195
Itálie	173
Španělsko	115
Rusko	78
Maďarsko	64
Švédsko	36
Polsko	11
Rakousko	11
Celkem	2311

V roce 1998 měla na obou komerčních kanálech nejsilnější zastoupení produkce Spojených států. V programu TV Nova pouze samotná produkce USA tvořila více než polovinu podílu všech pořadů, zatímco produkce domácí a evropská dala dohromady 42%. Na TV Prima měla česká a evropská produkce větší význam, tvořila 50% všech pořadů, tvorba USA reprezentovala 41% ze všech pořadů. Na TV Nova činilo zastoupení samotné evropské tvorby 659,3 hodin a reprezentovalo ji celkem 7 zemí, na TV Prima 1017 hodin z 10ti zemí. Nejvýznamnějšími proveniencemi z Evropy byly na obou programech Německo, Francie a Velká Británie a jejich podíly představovaly na začátku poměrně vyvážený poměr, na Nově zastupovalo největší podíl Německo s 31%, poté Francie 28% a Velká Británie 22%. Na Primě se pouze v tomto roce ze všech zkoumaných umístila na prvním místě z evropských produkcí Velká Británie s 26% a až za ní 25% děl německých a 23% děl francouzských.

Země původu pořadů ve vysílání TV Nova 1998

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	3124,7	54
Česká republika	1761,6	30
Evropa	659,3	12
Austrálie	129	2,5
Kanada	97	1,5
Japonsko	28,5	0
Latinská Amerika	3	0
Celkem	5803,1	100

Provenience evropských pořadů na TV Nova 1998

Země	Podíl v hodinách
Německo	210,4
Francie	183,5
V.Británie	145,3
Itálie	111,6
Irsko	4,7
Nizozemí	3,4
Belgie	0,42
Celkem	659,3

Země původu pořadů ve vysílání TV Prima 1998

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	2080,2	41
Česká republika	1560,7	30
Evropa	1017	20
Latinská Amerika	236,4	5
Austrálie a oceánie	150	3
Kanada	72,2	1
Japonsko	14,8	0
Celkem	5131,3	100

Provenience evropských pořadů na TV Prima 1998

Země	Podíl v hodinách
V.Británie	264,4
Německo	256
Francie	232
Itálie	125
Rakousko	62,5
Polsko	39
Nizozemí	26
Švédsko	9,7
Maďarsko	1,5
Španělsko	0,9
Celkem	1017

5.1.2. Rok 1999

V roce 1999 se podíl české tvorby ve vysílání ČT oproti roku 1998 mírně zvedl na 72,3%. Evropská tvorba činila 17,4% a produkce ze severní Ameriky zasáhla do vysílání pouze devíti procenty. Provenience evropských pořadů nejvíce ovlivnila opět Velká Británie, Francie a Německo.

Země původu pořadů ve vysílání České televize 1999

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	12567	72,3
Evropa	3028	17,4
Severní Amerika	1550	9
Austrálie a oceánie	147	0,8
Asie	68	0,4
Latinská Amerika	27	0,1
OSN	7	0
Afrika	3	0
Celkem	17397	100

Provenience evropských pořadů na ČT 1999

Země	Podíl v hodinách
Velká Británie	933
Francie	521
Německo	362
Itálie	149
Slovensko	144
Rusko	135
Španělsko	86
Polsko	52
Rakousko	47
Maďarsko	20
Švédsko	18
Celkem	2467

V roce 1999 je situace na komerčních stanicích velice podobná roku předchozímu. Produkce Spojených států amerických představuje největší podíl na vysílání TV Nova se 48% i na TV Prima s 35% jejich celkového vysílacího času. Domácí a evropská tvorba činí na Nově 44% a na Primě dokonce přesahuje nadpoloviční podíl s 54%. Oblíbená začíná být na obou programech Latinská Amerika produkující telenovely. Zastoupení samotné evropské tvorby je velmi podobné podílům za rok 1998, na TV Nova 688,9 hodin, na TV Prima 1058,6 hodin. Nejvýznamnějšími zeměmi původu z Evropy jsou opět Německo, Francie a Velká Británie, podíly již ovšem nejsou tak vyrovnané. Německá díla začínají výrazněji předhánět v podílu ostatní evropské státy. TV Nova jich uvedla 47% a druhá Francie měla již pouze 19%. Na TV Prima je podíl Německa o něco menší, 34% a za ní Británie 27%, rozdíl tento rok není příliš velký, ovšem v dalších letech německá produkce na Primě bude velmi oblíbená a daleko předčí podíl ostatních evropských zemí.

Země původu pořadů ve vysílání TV Nova 1999

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	2985,1	48
Česká republika	2033,9	33
Evropa	688,9	11
Latinská Amerika	270,2	4
Austrálie a oceánie	163,9	3
neurčené	37,9	1
Kanada	19,4	0
Asie	8	0
Afrika	1,5	0
Celkem	6208,8	100

Provenience evropských pořadů na TV Nova 1999

Země	Podíl v hodinách
Německo	318,4
Francie	127,6
V. Británie	126,1
Itálie	90,7
Polsko	11,3
Rakousko	7,2
Švédsko	1,8
Slovensko	1,6
Nizozemí	1,5
Španělsko	1,5
Švédsko	1,2
Celkem	688,9

Země původu pořadů ve vysílání TV Prima 1999

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	1737,6	35
Česká republika	1736	34
Evropa	1058,6	20
Latinská Amerika	386,5	7
Austrálie a oceánie	121,7	2
Kanada	120,3	2
Asie	7,8	0
Neurčeno	1,8	0
Celkem	5170,3	100

Provenience evropských pořadů na TV Prima 1999

Země	Podíl v hodinách
Německo	351,6
V. Británie	288
Francie	219,4
Itálie	87,7
Rakousko	53,5
Švédsko	29,4
Španělsko	17,1
Polsko	4,1
Rumunsko	2,8
Rusko	2,2
Finsko	1,4
Švýcarsko	1,4
Celkem	1058,6

5.1.3. Rok 2001

Provenience ve vysílání ČT se oproti roku předchozím letům nemění. Na prvním místě podle počtu hodin ve vysílání je Česká republika, za ní Evropa a poté Severní Amerika. Země původu evropských děl zahrnují v roce 2001 celkem 18 různých států, nabídka byla různorodá. Nejvysílanějšími zůstávají britská díla, francouzská a německá díla.

Země původu pořadů ve vysílání České televize 2001

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	13059	74,7
Evropa	2431	14
z toho státy EU	1908	
Severní Amerika	1934	11
Austrálie a oceánie	64	0,2
Asie	26	0,1
Latinská Amerika	4	0
Afrika	2	0
Celkem	19428	100

Provenience evropských pořadů na ČT 2001

Země	Podíl v hodinách
V.Británie	814
Francie	393
Německo	335
Slovensko	172
Itálie	94
Finsko	56
Rusko	45
Španělsko	45
Belgie	44
Polsko	31
Rakousko	31
Švédsko	30
Nizozemsko	22
Portugalsko	16
Dánsko	13
Maďarsko	11
Irsko	8
Řecko	7
Celkem	2167

V roce 2001 produkce USA zůstává na komerčních programech stále na prvním místě, s největším počtem odvysílaných hodin, na TV Nova činí podíl 45%. TV Prima také s největším podílem 33%, ovšem dochází k jistým změnám, když se s 32% za ní přiblížila produkce česká. Následuje také zvýšení evropských děl na 26%, tedy 1422 hodin. Celkový podíl evropské produkce tak na Primě dosáhl 58%. Na Nově v tomto ohledu změny nenastaly, počet hodin evropských děl je 923, tzn.13% a sečteme-li je s domácí produkcí, získáme 43% evropské produkce. Nejvýraznějšími evropskými zahraničními proveniencemi zůstávají na obou programech Německo, Francie, Velká Británie a významnější podíl dosahuje také Itálie. Produkce z Latinské Ameriky ještě více stoupla oproti roku 1999 na TV Nova, ze 4 na 8%, naopak na Primě výrazně poklesla a její podíl se přiblížil vzrostlému podílu kanadských a australských děl.

Země původu pořadů ve vysílání TV Nova 2001

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	3289,5	45
Česká republika	2182	30
Evropa	923	13
Latinská Amerika	548,3	8
Kanada	115,2	2
Austrálie a oceánie	86,7	1
Asie	49	1
Celkem	7193,7	100

Provenience evropských pořadů na TV Nova 2001

Země	Podíl v hodinách
Německo	411,7
Francie	161,6
V.Británie	149
Itálie	114,2
Rusko	29
Španělsko	23,4
Jugoslávie	14
Rakousko	11
Polsko	3,6
Slovensko	3
Švédsko	2,5
Celkem	923

Země původu pořadů ve vysílání TV Prima 2001

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	1773	33
Česká republika	1734,5	32
Evropa	1422	26
Latinská Amerika	181	3
Kanada	175	3
Austrálie a oceánie	169,5	3
Asie	10,6	0
Celkem	5465,6	100

Provenience evropských pořadů na TV Prima 2001

Země	Podíl v hodinách
Německo	693,8
Francie	340
V.Británie	255,5
Itálie	122,2
Rakousko	4,7
Švédsko	3,5
Polsko	1,9
Švýcarsko	0,4
Celkem	1422

5.1.4. Rok 2002

V roce platnosti směrnice nedošlo na ČT k výrazné změně v proveniencích. Lze zaznamenat pouze malý vzestup počtu hodin zahraniční evropské produkce, na ČT celkem 15%. Ovšem produkce severní Ameriky také mírně stoupla, a to na úkor děl z produkce domácí, jejichž počet klesl z minulého roku na 71,8%. Provenience Evropských děl je opět velmi pestrá a obsahuje celkem 18 zemí.

Země původu pořadů ve vysílání České televize 2002

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	12675	71,8
Evropa	2638	15
z toho státy EU	2011	
Severní Amerika	2054	12
Asie	199	1
Austrálie a oceánie	30	0,1
Latinská Amerika	27	0,1
Celkem	19634	100

Provenience evropských pořadů na ČT 2002

Země	Podíl v hodinách
V. Británie	814
Francie	393
Německo	335
Slovensko	186
Itálie	94
Finsko	56
Polsko	50
Španělsko	45
Belgie	44
Rusko	41
Rakousko	31
Švédsko	30
Maďarsko	29
Nizozemsko	22
Portugalsko	16
Dánsko	13
Irsko	8
Řecko	7
Celkem	2214

V roce 2002 bylo povinností vyhradit evropským dílům nadpoloviční část ve vysílání. Komerční televize se musely začít přizpůsobovat. Na TV Nova je znatelný posun oproti letům minulým ve snížení produkce USA na 39% a zvýšení podílu domácích děl na 35%. Evropská

díla činila s 863,2 hodinami 12% z vysílání. Celkem tedy z mých výpočtů za použití dostupných dat vyplývá, že Nova vysílala 47% evropské produkce. Významnou část programu zaujala znovu latinskoamerická produkce, jejíž program obsadil 8% vysílacího času, tedy pouze o 4% méně než program evropských zahraničních děl.

Země původu televize Prima se příliš nezměnil, nejvíce se vysílalo z produkce Spojených států s podílem 38% a s ne tak velkým rozdílem za nimi se zařadila produkce česká s 34%. Společně s ostatními díly z Evropy činil evropský podíl na vysílání 55%.

Produkce z Německa, Francie, Velké Británie a Itálie zůstaly i nadále nejčastěji vysílanými díly z EU. Na TV Prima byla jednoznačně v popředí díla německá, která tvořila 75% ze všech evropských zahraničních produkcí, druhý největší podíl měla Francie s 15% a za ní Británie se 6%. Na televizi Nova představovala německá díla 49%, britská 15% a francouzská 15%.

Země původu pořadů ve vysílání TV Nova 2002

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	2717,3	39
Česká republika	2415,5	35
Evropa	863,2	12
Latinská Amerika	588,3	8
Kanada	204,7	3
Austrálie a oceánie	125,7	2
Asie	73	1
Celkem	6987,7	100

Provenience evropských pořadů na TV Nova 2002

Země	Podíl v hodinách
Německo	422,6
V. Británie	233,4
Francie	131
Itálie	50,8
Rusko	13,3
Slovensko	8,8
Dánsko	1,7
Belgie	1,6
Celkem	863,2

Země původu pořadů ve vysílání TV Prima 2002

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	2059	38
Česká republika	1848	34
Evropa	1169	21
Latinská Amerika	176	3
Kanada	115	2
Austrálie a oceánie	94,9	2
Celkem	5461,9	100

Provenience evropských pořadů na TV Prima 2002

Země	Podíl v hodinách
Německo	878
V. Británie	171
Francie	75
Itálie	33,5
Rakousko	7
Belgie	4,5
Celkem	1169

5.1.5. Rok 2003

V roce 2003 se ve vysílání ČT objevilo 74,7% českých děl, za nimi největší podíl zaujala produkce z evropských zemí (hlavně Velká Británie, Francie a Německo) a nakonec s třetím největším podílem 11% byla vysílána díla ze Severní Ameriky. Ostatní země a jejich podíly jsou téměř zanedbatelné.

Země původu pořadů ve vysílání České televize 2003

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	13118	74,7
Evropa	2425	14
z toho EU	2063	
Severní Amerika	1858	11
Austrálie a oceánie	68	0,2
Asie	42	0,1
Latinská Amerika	6	0
Celkem	19580	100

..

Provenience evropských pořadů na ČT 2003

Země	Podíl v hodinách
V. Británie	899
Francie	416
Německo	297
Itálie	189
Slovensko	132
Finsko	62
Španělsko	60
Rusko	49
Švédsko	39
Polsko	38
Nizozemsko	36
Maďarsko	28
Dánsko	17
Belgie	15
Rakousko	14
Irsko	9
Portugalsko	8
Řecko	2
Celkem	2310

V roce 2003 byl na TV Nova zvýšen podíl evropských děl o 9% oproti roku minulému, dílům z evropských zemí bylo vyhrazeno 1458,2 hodin, což na Nově činilo 21%, na druhou stranu klesl tento rok na Nově počet domácí produkce a díla z USA i nadále zabírala nejvíce času s 39%. Dostáváme se tak podle mých výpočtů k 49% času věnovaného pro evropská díla a 51% pro díla neevropská. Program z Latinské Ameriky zůstal v roce 2003 stále populární a udržel si svých 8% ve vysílání.

Velká změna nastala na TV Prima, když poprvé největší podíl na vysílání zabrala domácí produkce s 35,4% a až na druhém místě s 32,4% se objevila produkce z USA. Pro pořady z evropských zemí byl tento rok vyhrazen prostor 1400 hodin, což představuje na Primě poměrně vysoký podíl 25,4%.

Z evropských zemí byla nejpobulárnější produkce německá, zejména na Primě představovala 67%, za ní byla se 14% produkce francouzská a se 13% britská. Na Nově největší podíl zahraničních evropských produkcí 55% zabralo Německo, 27% Velká Británie a 13% Francie.

Země původu pořadů ve vysílání TV Nova 2003

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
USA	2737,8	39
Česká republika	1966	28
Evropa	1458,2	21
Latinská Amerika	563,3	8
Kanada	200,5	3
Asie	46,9	1
Austrálie a oceánie	31,4	0
Afrika	5,4	0
Celkem	7009,5	100

Provenience evropských pořadů na TV Nova 2003

Země	Podíl v hodinách
Německo	802,4
V. Británie	387,5
Francie	196,8
Itálie	52,5
Rusko	9,7
Dánsko	4,2
Finsko	3,4
Irsko	1,7
Celkem	1458,2

Země původu pořadů ve vysílání TV Prima 2003

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	1950,6	35,4
USA	1786,4	32,4
Evropa	1400	25,4
Latinská Amerika	233	4,2
Kanada	123	2,2
Austrálie	24,4	0,4
Asie	1,7	0
Celkem	5519,1	100

Provenience evropských pořadů na TV Prima 2003

Země	Podíl v hodinách
Německo	928,3
Francie	188,5
V. Británie	185
Itálie	75,8
Rakousko	11
Španělsko	3,2
Irsko	3,14
Jugoslávie	2,3
Švédsko	1,55
Belgie	1,34
Celkem	1400,13

5.1.6. Rok 2005

V posledním zkoumaném roce 2005 můžeme zaznamenat velké změny na obou komerčních programech. TV Nova uvedla 33% domácí tvorby a poprvé tak posunula produkci Spojených států s 32% na druhé místo. Díla z evropské provenience jsou zastoupena 26% a jejich 1788,5 hodin obsahuje v roce 2005 pestrou provenienci států EU. Celkově Nova věnovala evropským dílům 59%. Pořadí nejčastěji vysílaných zemí je Německo s 51%, Francie s 19% a Velká Británie se 16% ze všech čtrnácti vysílaných evropských zemí.

Televize Prima zaplnila 35% vysílání českou domácí tvorbou a 33% ostatní evropskou produkcí. Severoamerická tvorba byla s 26% až na třetím místě. Provenience evropských pořadů byla stejně jako na Nově v roce 2005 pestrá, z 1845,5 hodin zahraniční evropské produkce bylo věnováno nejvíce německým dílům - 58%, 24% francouzským dílům a 14% britským.

Země původu pořadů ve vysílání TV Nova 2005

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	2341	33
USA	2251,7	32
Evropa	1788,5	26
Latinská Amerika	345,6	6
Kanada	165,5	2
Austrálie a oceánie	70	1
Asie	24,2	0
Afrika	3,9	0
Celkem	6990,4	100

Provenience evropských pořadů na TV Nova 2005

Země	Podíl v hodinách
Německo	884,7
Francie	338,5
V.Británie	289
Rusko	106,7
Nizozemí	75,1
Itálie	56
Slovensko	16,5
Bulharsko	4,7
Jugoslávie	4,7
Rakousko	4,7
Belgie	3
Irsko	1,8
Švédsko	1,7
Norsko	1,4
Celkem	1788,5

Země původu pořadů ve vysílání TV Prima 2005

Země	Podíl v hodinách	Podíl v procentech
Česká republika	1908	35
Evropa	1845,5	33
USA	1451	26
Jižní Amerika	168	3
Kanada	86	2
Austrálie	51,4	1
Nový Zéland	4,6	0
Afrika	1,4	0
Celkem	5515,9	100

Provenience evropských pořadů na TV Prima 2005

Země	Podíl v hodinách
Německo	1048,4
Francie	450,0
V.Británie	263,3
Itálie	35,0
Rakousko	23,3
Belgie	11,0
Irsko	4,7
Dánsko	3,8
Litva/USA	3,0
Lucembursko/USA	1,5
Španělsko	1,5
Celkem	1845,5

5.2. Statistiky odvysílaných podílů evropské a neevropské tvorby

(v tabulkách od roku 1998)

Jak bylo napsáno ve třetí kapitole, parlament schválil v roce 2001 novelu zákona o rozhlasovém a televizním vysílání č. 231/2001 Sb., ze které plyne pro televizní vysílatele kromě jiného povinnost vyhradit ve vysílání každého svého programu nadpoloviční podíl času pro evropská díla. To znamená, že od doby, kdy vešel zákon v platnost, se tato povinnost vztahuje na provozovatele celoplošného televizního vysílání, tedy na Českou televizi, společnost CET 21, s.r.o./ TV Nova a FTV Premiera, s.r.o. /Prima TV.⁷³

Na základě pravidelného vyhodnocování monitoringu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání lze konstatovat, že všichni provozovatelé celoplošného vysílání v ČR splňují od roku 2002 zákonné ustanovení o evropských kvótách. Údaje o podílu evropských děl, neevropských děl a o celkovém čase na jednotlivých stanicích jsou k nalezení ve Zprávách o stavu vysílání a činnosti Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, které obsahují výsledky vždy za jeden kalendářní rok. Výsledná data z Výročních zpráv za roky 2002-2005 jsem implikovala do tabulek. Data z předchozích vybraných let, která nebyla vysílately, ani radou monitorována jsem musela nalézt a vypočítat sama. Pro výpočty České televize jsem použila oficiální informace z Ročenek ČT, kde jsou uvedeny provenience pořadů, které jsem rozdělila na evropské a neevropské a počet jejich odvysílaných hodin jsem poté sečetla. Problém na jenž jsem narazila je, že v ročenkách za roky 1998 a 1999 nenalezneme údaje pro ČT1 a ČT2 zvlášť. Tudíž zmíněné dva roky zastupují v tabulkách ČT1 a ČT2 výsledky za ČT dohromady. Přestože by bylo možné sečíst i všechny ostatní roky, považovala jsem za důležité ponechat je odděleně, protože je tak možno lépe porovnat význam zastoupení evropské tvorby na veřejnoprávních stanicích a na druhé straně komerčních.

Informace za roky 1998, 1999 a 2001 pro tabulky TV Nova a TV Prima pocházejí z dat poskytnutých samotnými televizemi, doplněných informacemi dohledanými v týdenících Televize a na webových stránkách TV Nova a Prima a Česko-slovenské filmové databáze. Podíly jsem vypočítávala z vytvořených seznamů o pořadech.

⁷³ Zpráva o stavu vysílání a činnosti rady pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1. 1. 2001 – 31. 12. 2001, s. 171.

Tabulka č. 1: Statistika odvysílaného podílu evropské tvorby na ČT1

	1998		1999		2001		2002		2003		2004		2005	
	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%
Celkem	16029	100	17397	100	6645:4	100	6763:12	100	6697:25	100	6489:12	100	6 387:09	100
Evropská tvorba	13934	87	15595	90	5425:2	81,6	5535:48	81,9	5475:50	81,8	5360:06	82,6	5 478:00	85,8
Neevropská tvorba	2095	13	1802	10	1220:2	18,4	1227:24	18,1	1221:30	18,2	1129:06	17,4	909:09	14,2

Tabulka č. 2: Statistika odvysílaného podílu evropské tvorby na ČT2

	1998		1999		2001		2002		2003		2004		2005	
	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%
Celkem	16029	100	17397	100	4803:1	100	5243.3	100	5445:4	100	5347:06	100	5 453,6	100
Evropská tvorba	13934	87	15595	90	4186	87,2	4691.5	89,5	4836:2	88,8	4764:42	89,1	4 92,0	90,2
Neevropská tvorba	2095	13	1802	10	617,1	12,8	551.4	10,5	610:0	11,2	582:24	10,9	532,6	9,8

Tabulka č. 3: Statistika odvysílaného podílu evropské tvorby na TV Nova

	1998		1999		2001		2002		2003		2004		2005	
	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%
Celkem	5803:1	100	6208:6	100	7180:4	100	6803:56	100	6744:54	100	6647:26	100	6 545	100
Evropská tvorba	2420:6	42	2741:5	44	3092:0	43	3676:12	54,03	3424:27	50,8	3411:59	51,33	3 918	59,9
Neevropská tvorba	3382:1	58	3467:1	56	4088:4	57	3127:44	45,97	3320:27	49,2	3235:27	48,67	2 627	40,1

Tabulka č. 4: Statistika odvysílaného podílu evropské tvorby na TV Prima

	1998		1999		2001		2002		2003		2004		2005	
	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%	h:min	%
Celkem	5131:2	100	5170:2	100	5465:4	100	5461:00	100	5521:00	100	5729:30	100	5 519:5	100
Evropská tvorba	2577:4	50	2794:4	54	3156:3	58	3008:44	55,1	3351:00	60,7	3450:40	60,23	3 753:4	68
Neevropská tvorba	2553:3	50	2375:4	46	2309:0	42	2452:15	44,9	2170:00	39,3	2278:49	39,77	1766:1	32

Podle údajů z tabulek lze říci, že nejvyšší podíl evropských děl můžeme dlouhodobě pozorovat na České televizi, konkrétně na jejím druhém programu. Na obou programech ČT od roku 1998 nikdy neklesl podíl pod 80%, na ČT 2 se dokonce často přiblížil k 90%. Jak je vidět z prvních dvou tabulek, směrnice podíl evropských a neevropských děl ve vysílání ČT neovlivnila.

U komerčních stanic jsou znatelné výkyvy v podílech evropské produkce. Od roku 2002 obě stanice vysílaly nadpoloviční podíl evropských děl. Nejtěsněji se hranici přiblížila v roce 2003 na TV Nova, když byla kvóta dodržena jen podílem 50,8%. Na výsledcích TV Nova z tabulky č.3 lze vysledovat nejvýraznější změny. Před povinností dodržování kvót dosahoval podíl evropské tvorby v roce 1998 a 1999 pouze něco málo nad 40 %. V roce 2001 to bylo 43% a následující rok kvůli platnosti nového zákona Nova podíl, podle oficiálních informací, zvedla o 11%, tedy na 54,03.

Další soukromá stanice, TV Prima uváděla podle mého výzkumu nadpoloviční podíl evropských pořadů dokonce již před přijetím směrnice. Pohybovala se na hranici 50ti procent evropských v roce 1998 a 1999, v roce 2001 byl podíl evropské produkce dokonce větší než rok následující, když evropská produkce začala být povinností.

Z tabulek č.1 až č.4 vyplývá, že nejvýznamnější postavení má evropská produkce na ČT, dále na TV Prima a na konci TV Nova. Obě komerční stanice musely po zavedení kvót na vysílání v roce 2002 zvýšit podíl evropské produkce oproti svým minulým rokům. Nejradiálněji změny pozorujeme na TV Nova. Od roku 2002 plní svou povinnost všechny celoplošné televizní stanice a podíl evropských děl na jejich obrazovkách vždy překročil 50%.

5.3. Programové schéma TV Nova a TV Prima

(od roku 1998 – 2005)

Od samého počátku svého vysílání nabízela TV Nova americké seriály a filmy, jakož i zábavné show vlastní výroby, do nichž angažovala hlavně populární komiky a zpěváky. Důležité místo měly v její programové nabídce domácí filmy a vědomostní soutěže. V roce 2004 začaly české komerční televizní stanice investovat do většího počtu původních pořadů. Například TV Nova investovala značnou částku do výroby seriálu Pojišťovna štěstí, přičemž výroba jednoho dílu tohoto seriálu přišla na 6 milionů korun.⁷⁴ Jedním z nejúspěšnějších evropských pořadů v TV Nova byla soutěž Česko hledá Superstar. Jedná se o českou verzi britské televizní soutěže Pop Idol. V roce 2005 Nova začala vysílání svých úspěšných seriálů Ulice a Ordinace v růžové zahradě.

Po roce 2002 si TV Prima budovala profil rodinného kanálu. Její nejsledovanější pořady se orientovaly na ženy, jednalo se například telenovely či talk show o ženských otázkách. Stanice se rovněž snažila přilákat k obrazovkám více mužů, a to například tím, že vysílala více sportovních pořadů. Prima byla známá uváděním sitcomů a odpoledních hodinových seriálů typu Melrose Place či Komisař Rex, a typickou součástí její programové skladby byly také vědomostní soutěže. Víkendová programová nabídka TV Prima byla kombinací sportu (závody Formule 1, fotbalové zápasy), zábavných show a dramatické tvorby. K nejúspěšnějším pořadům vysílaným v hlavním čase patřily zábavné show, jako například Nikdo není dokonalý, a česká soap opera Rodinná pouta, kterou sledovalo v roce 2005 v průměru 1,8 milionu diváků.⁷⁵

Praktická ukázka týdenního schématu má za úkol prezentovat programovou skladbu komerčních televizí. Pomocí barevného znázornění proveniencí pořadů uvidíme, v jaký čas a jaký typ pořadů nasazovaly televizní stanice do svého programu v roce 1999 a poté v roce 2003. Mým úkolem bude posoudit, zda došlo ke změnám v programové skladbě v důsledku povinnosti dodržovat kvóty na evropskou produkci ve vysílání.

⁷⁴ EUMAP, Monitorující zprávy 2005. Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost. Budapešť: Open society institute, 2005.

⁷⁵ Tamtéž.

K vytvoření tabulek jsem použila data z televizních programů týdeníků Televize, jednotlivé pořady jsem umístila do individuálních polí, které nakonec byly označeny barvami podle země jejich původu.

Týdenní programové schéma TV Nova z roku 1999

čas	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	čas	
6.00	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou			6.00	
6.30						6.30			
7.00						7.00			
7.30						Pepek námořník, USA	Pepek námořník, USA	7.30	
8.00						8.00			
8.30						Strážci vesmíru, USA	Strážci vesmíru, USA	8.30	
9.00	Pod africkým nebem Seriál, Kanada	Pod africkým nebem Seriál, Kanada	Pod africkým nebem Seriál, Kanada	Pod africkým nebem Seriál, Kanada	Pod africkým nebem Seriál, Kanada	Volání divočiny, seriál, USA	Volání divočiny, seriál, USA	9.00	
9.30	Rozjezdzy pro hvězdy	Rozjezdzy pro hvězdy	Na vlastní oči	Občanské judo	Kobra 11, seriál, německo			9.30	
10.00			Holky z porcelánu	Katapult, ČR		Eso		10.00	
10.30	Zpovídám se, Film, USA	Muži na hranici, Film, USA		Dokud máš maminku, film, ČR	Prásk			Federální policie, seriál, Austrálie	10.30
11.00					Hvězda z poslední štace, film, ČR				11.00
11.30			Perné dny, seriál, USA			Rande			11.30
12.00	Dobré bydlo, Zábava, ČR	Dobré bydlo, Zábava, ČR	Dobré bydlo, Zábava, ČR	Dobré bydlo, Zábava, ČR	Perné dny, seriál, USA	Volejte řediteli	7 čili Sedm dní	12.00	
12.30						Gilotina		12.30	
13.00					Dobré bydlo	Profesionálové, seriál, VB	Profesionálové, seriál, VB	13.00	
13.30	Knight Rider, Seriál, USA	Knight Rider, Seriál, USA	Knight Rider, Seriál, USA	Knight Rider, Seriál, USA				13.30	
14.00					Knight Rider	Stefanie, seriál, Německo	Stefanie, seriál, Německo	14.00	
14.30	Kapela snů, Seriál, USA	Kapela snů, Seriál, USA	Kapela snů, Seriál, USA	Kapela snů, Seriál, USA				14.30	
	Americká střední, Seriál, USA	Americká střední, Seriál, USA	Americká střední, Seriál, USA	Americká střední, Seriál, USA					
15.00	Pobřežní hlídka, Seriál, USA	Pobřežní hlídka, Seriál, USA	Pobřežní hlídka, Seriál, USA	Pobřežní hlídka, Seriál, USA		Kapela snů, seriál, USA	Perné dny, seriál, USA	15.00	
15.30					Americká střední, seriál, USA		Planeta opic, film, USA	15.30	
16.00	Áčko	Áčko	Áčko	Áčko			Princezna Fantaghiro, film, Itálie	16.00	
16.30	Kolotoč	Kolotoč	Kolotoč	Kolotoč	Pobřežní hlídka			16.30	
17.00					Penalta, sport, ČR			17.00	
17.30	Divoký anděl, Seriál, Argentina	Divoký anděl, Seriál, Argentina	Divoký anděl, Seriál, Argentina	Divoký anděl, Seriál, Argentina	Dobrodružství v přírodě, dok., USA	Divoký anděl, seriál, Argentina	Divoký anděl, seriál, Argentina	17.30	
18.00	Milady, Seriál, Argentina	Milady, Seriál, Argentina	Milady, Seriál, Argentina	Milady, Seriál, Argentina		Milady, seriál, Argentina	Milady, seriál, Argentina	18.00	
18.30								18.30	
19.00	Riskuj	Riskuj	Riskuj	Riskuj	Riskuj	Večere, ČR	Čtveráci,	19.00	

							zábava, ČR	
19.30	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	19.30
20.00	Esmeralda, Seriál, Mexiko	Holky z porcelánu, Film, ČR	Natočto	Lod' lásky, seriál, USA	Kasandra, seriál, Venezuela	Výkupné, film, USA	Zlatička, zábava, ČR	20.00
20.30	DO-RE-MI		Místo činu, seriál, Německo		Katapult, soutěž, ČR			20.30
21.00				Kobra 11, seriál, Německo			Versace: vražda, film, USA	21.00
21.30				Kotel	JAG, seriál, USA			21.30
22.00	Prásk!	Na vlastní oči, Publicistika, ČR	Občanské judo					22.00
22.30	Martial Law, Seriál, USA	Případ pro Sam, Seriál, USA	Air America, seriál, USA	Tah, film, USA	Peříčko	Delta Force, film, USA	Minipenalta, sport, ČR	22.30
23.00	Tabu						Poslední karta, film, Francie/Itálie	23.00
23.30		Fredyho noční můry, seriál, USA	V.I.P., seriál, USA		Msta přichází z močálu, film, USA			23.30
24.00	Dr. Katz., USA Seriál,		Dr. Katz, seriál, USA	Dr. Katz, seriál, USA				24.00
0.30	Pobřežní hlídka	Dr. Katz, Seriál, USA				Extrémní sexuální prožitky, film, USA	Showgirls zabíjí, film, USA	0.30
1.00	Áčko				Woodstock 99, seriál, USA			1.00
1.30		Áčko	Áčko	Áčko		Woodstock, USA	Woodstock	1.30

	Evropská tvorba
	USA
	Neevropská tvorba
	Nekvótované

Schéma TV Nova z roku 1999 ukazuje, že každý všední den začíná pořadem typu „breakfast tv“ což je kvótovaný evropský program. Dopolední čas patří především reprízám pořadů TV Nova (Na vlastní oči, Občanské judo), a poté po 10. hodině nasazuje filmy: z USA (Zpovídám se, Muži na hranici), nebo reprízuje české filmy z minulého včera (Holky z porcelánu). Od 13. do 16. hodiny je čas věnovaný americkým seriálům. Poté následuje blok pořadů TV Nova: kvótovaná talk show Áčko a nekvótovaná soutěž Kolotoč. Každý den v 17.15 začíná pásmo latinskoamerických telenovel přerušeno v 19.00 dalšími nekvótovanými soutěžemi Novy (Riskuj) a následnou zpravodajskou relací. O víkendu je čas do desáté hodiny ranní věnován americkým seriálům pro děti. Následuje krátký blok pro zábavné nebo

publicistické pořady TV Nova (Eso, Volejte řediteli). Odpoledne patří filmům a hlavně seriálům z evropské, americké i latinskoamerické produkce.

V hlavním vysílacím čase od 20.00 se na Nově střídají pořady české se zahraničními, v úterý byl uveden československý film, v sobotu americký film, v ostatních dnech se vysílaly seriály a zábavné nebo publicistické pořady (Do-re-mi, Na vlastní oči, Kobra 11, Zlatíčka). Po 22. hodině již čas patří téměř výhradně filmům a seriálům z USA.

Týdenní programové schéma TV Nova z roku 2003

čas	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	čas	
5.30						Teletubbies, seriál, VB		5.30	
6.00	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou	Snídaně s Novou	Ferda, seriál, Německo	Teletubbies, seriál, VB	6.00	
6.30						Pokémon, seriál, Japonsko	Ferda, seriál, Německo	6.30	
7.00						Digimon, seriál, Japonsko	Pokémon, seriál, Japonsko	7.00	
7.30						Beyblade, seriál, Japonsko	Digimon, seriál, Japonsko	7.30	
8.00						Delfín Flip, seriál, USA	Beyblade, seriál, Japonsko	8.00	
8.30	To je vražda, napsala, seriál, USA	To je vražda, napsala, seriál, USA	To je vražda, napsala, seriál, USA	To je vražda, napsala, seriál, USA	To je vražda, napsala, seriál, USA	Eso, hudba, ČR	Delfín Flip, seriál, USA	8.30	
9.00									9.00
9.30	Místo činu, film, Německo	Štír, film, USA	Život je pes, film, ČR	Lišák, film, Itálie	Slzy v dešti, film, VB	Starej, seriál, Německo	Zálety, zábava, ČR	9.30	
10.00									10.00
10.30									10.30
11.00	Hrnečku, vaň!, seriál, VB	Hrnečku, vaň!, seriál, VB	Hrnečku, vaň!, seriál, VB	Hrnečku, vaň!, seriál, VB	Hrnečku, vaň!, seriál, VB	Diagnóza: Vražda, seriál, USA	Diagnóza: Vražda, seriál, USA	11.00	
11.30									
12.00	Knots Landing, seriál USA	Knots Landing, seriál USA	Knots Landing, seriál USA	Knots Landing, seriál USA	Knots Landing, seriál USA	Volejte Novu	Sedmička, ČR	12.00	
12.30									
13.00	Právo na lásku, seriál, Mexiko	Právo na lásku, seriál, Mexiko	Právo na lásku, seriál, Mexiko	Právo na lásku, seriál, Mexiko	Právo na lásku, seriál, Mexiko	Radikální řez, film, ČR	Rady ptáka Loskutáka, ČR	13.00	
13.30	Neuvěřitelné příběhy, seriál, USA		Neuvěřitelné příběhy, seriál, USA		Neuvěřitelné příběhy, seriál, USA			Neuvěřitelné příběhy, seriál, USA	
14.00	Hvězdná brána, seriál, USA	Hvězdná brána, seriál, USA	Hvězdná brána, seriál, USA	Hvězdná brána, seriál, USA	Hvězdná brána, seriál, USA	Fotbal, sport, ČR	Perry Mason, seriál, USA	14.00	
14.30									
15.00	Kachorra, seriál, Argentina	Kachorra, seriál, Argentina	Kachorra, seriál, Argentina	Kachorra, seriál, Argentina	Kachorra, seriál, Argentina			15.00	
15.30	Ochránce,	Ochránce,	Ochránce,	Ochránce,	Ochránce,			15.30	

16.00	seriál, USA	seriál, USA	seriál, USA	seriál, USA	seriál, USA			16.00		
16.30	Riskuj	Riskuj	Riskuj	Riskuj	Riskuj	JAG, seriál, USA		16.30		
17.00	Právě teď	Právě teď	Právě teď	Právě teď				17.00		
17.30	Jake a Tlust'och, seriál, USA	Jake a Tlust'och, seriál, USA	Jake a Tlust'och, seriál, USA	Jake a Tlust'och, seriál, USA	Jake a Tlust'och, seriál, USA		Sestry v Londýně, film, USA		17.30	
18.00	MASH, seriál, USA	MASH, seriál, USA	MASH, seriál, USA	MASH, seriál, USA	MASH, seriál, USA			18.00		
18.30	Pálí vám to, zábava, ČR	Pálí vám to, zábava, ČR	Pálí vám to, zábava, ČR	Pálí vám to, zábava, ČR	Pálí vám to, zábava, ČR			18.30		
19.00	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	19.00		
19.30	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	19.30		
20.00	Volenka, zábava, ČR	Chcete být milionářem, ČR	Natočte	Chcete být milionářem, ČR	Hospoda, seriál, ČR	Politické hrašení, zábava, ČR	Paškál, zábava, ČR	20.00		
20.30			Zapomeň na minulost, film, USA/Kanada						20.30	
21.00	Goldfinger, film, VB	DO-RE-MI	Občanské judo, ČR	Mléčná dráha, zábava, ČR	Blízko smrti, film, USA	Hadí oči, film, USA	Kobra 11, seriál, Německo	21.00		
21.30								Kotel, ČR		Střepiny, ČR
22.00		Na vlastní oči, ČR						Tele Tele, zábava, ČR	22.00	
22.30							Prásk, zábava, ČR		22.30	
23.00	Místo činu, seriál, Německo	Twister, film, USA	Nejslabší, máte padáka, soutěž, ČR	72 hodin, seriál, Francie		Stigmata, film, USA	Vášeň v poušti, film, USA	23.00		
23.30								Peříčko, zábava, ČR		23.30
24.00								Most u Remagenu, film, USA	Halloween – předvečer Všech svatých, film, USA	
0.30								0.30		
1.00	Sexy prádlo od Playboy, seriál, USA	Speciální jednotka, seriál, Německo	Posedlost, film, USA	Speciální jednotka, seriál, Německo	Prásk	Odras v zrcadle, film, USA	Nevidíte lný, seriál, USA	1.00		
1.30										
2.00			Občanské judo					Cizinci, seriál, Kanada/Francie	2.00	
2.30		Na vlastní oči, Rady ptáka Loskutáka, Večere, ČR	Tele Tele, Čtveráci		Zálety, zábava, ČR			Sedmička	2.30	
3.00			Doktor z hor, Něm.	Kotel	Doktor z hor, seriál, Německo				3.00	
			Doktor z hor, Něm.	Teletubbies	Doktor z hor, Něm.		DO-RE-MI	Volejte Novu	Doktor z hor, Něm.	
		Teletubbies		Teletubbies		Radikální řez, film, ČR	Teletubbies			

Každý všední den ráno v roce 2003 bylo možné na TV Nova sledovat pořad Snídaně s Novou. Poté vysílala Nova v blocích, začínajících v 8.30 americkým seriálem, poté v 9.30 uvedla filmy, z pěti z nich byly čtyři evropské produkce, jeden z USA. Po 11. hodině začíná

pásmo seriálů, které končí prakticky až pozdě odpoledne. Seriály jsou na výjimky převážně z produkce USA. V 16.30 a v 18.50 jsou zařazeny nekvótované soutěžní pořady TV Nova (Riskuj, Pálí vám to) a hned po nich následovaly zpravodajské relace. Víkendové ranní pořady určené pro děti byli z provenience evropské i neevropské, během dne byli vysílány zejména filmy a seriály většinou z USA, zábavné a publicistické pořady z produkce Novy, a fotbalový zápas v sobotu.

V hlavním vysílacím čase od 20.00 a ve večerních hodinách vysílala Nova zábavní a publicistické pořady, soutěže a seriál z vlastní produkce. Mezi ně nasazovala filmy, z nichž pouze 2 byly evropskými díly, ostatní produkovaly Spojené státy. Po skončení amerického filmu pozdě v noci, obvykle od 1 hodiny v noci do ranních hodin, byla vysílána evropská díla, skládající se z repríz vlastních pořadů (Občanské judo, Na vlastní oči, Prásk, Tele Tele), repríz českých filmů (Radikální řez), repríz seriálů z Evropy (německý Doktor z hor, Speciální jednotka).

Nočním vysíláním evropských děl, nočním reprízováním vlastních pořadů a zvýšením výroby vlastních pořadů TV Nova dosahovala vyššího podílu potřebné odvysílané evropské produkce.

Týdenní programové schéma TV Prima z roku 1999

čas	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	čas
6.00								6.00
6.30								6.30
7.00								7.00
7.30								7.30
8.00	Rušný svět Richarda Scarryho, seriál, USA	Rušný svět Richarda Scarryho, seriál, USA	Nový svět skřítků, seriál, Španělsko	Nový svět skřítků, seriál, Španělsko	Nový svět skřítků, seriál, Španělsko	Dobrodružství námořníka Sindibáda, seriál, USA	Vládcí kouzel, seriál, Polsko/Austrálie	8.00
8.30	Kouzelný školní autobus, seriál, USA	Kouzelný školní autobus, seriál, USA	Kouzelný školní autobus, seriál, USA	Kouzelný školní autobus, seriál, USA	Kouzelný školní autobus, seriál, USA	Eldorádo, děti, ČR	Ztracené civilizace, seriál, VB	8.30
9.00	Nová dobrodružství Černého Bleska, seriál, Austrálie	Nová dobrodružství Černého Bleska, seriál, Austrálie	Nová dobrodružství Černého Bleska, seriál, Austrálie	Zamilovaný advokát, film, USA	Sammy jede na jih, film, VB	Příšerná rodinka, film, USA		9.00
9.30	Jsem děvče s čertem v těle, film, ČR	Okouzlená, film, ČR	Tarzan v nebezpečí, film, USA				Svět 99, ČR	9.30
10.00			Divočina, dok., USA			Průšvihy s čarováním, seriál, USA	Komedianská princezna, film, ČR	10.00
10.30								10.30
11.00	Prima jízda, ČR	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda	Gillette World Sport Special, VB		11.00
11.30							Autosalon, ČR	11.30
12.00	Cesta za štěstím, seriál, Venezuela	Cesta za štěstím, seriál, Venezuela	Cesta za štěstím, seriál, Venezuela	Cesta za štěstím, seriál, Venezuela	Cesta za štěstím, seriál, Venezuela	Nebojte se žraloků, dok., Austrálie	Carusošou	12.00
12.30	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA	Případy bratra Cadfaela, seriál, VB		12.30
13.00							Nedělní partie	13.00
13.30	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda			13.30
14.00						Papoušci, papír a politika, dok., USA	Hartovi na Západě, seriál, USA	14.00
14.30	Cobra, seriál, USA	Cobra, seriál, USA	Cobra, seriál, USA	Cobra, seriál, USA	Cobra, seriál, USA	Klinika Rosenau, seriál, Německo	Jak se zrodil Mrazík. Dok., ČR	14.30
15.00	Doba přílivu, seriál, Austrálie	Doba přílivu, seriál, Austrálie	Doba přílivu, seriál, Austrálie	Doba přílivu, seriál, Austrálie	Doba přílivu, seriál, Austrálie		Medvědí hora, film, USA	15.00
15.30						Ducháček to zařídí, film, ČR		15.30
16.00	Vražedné pobřeží, seriál, USA	Vražedné pobřeží, seriál, USA	Vražedné pobřeží, seriál, USA	Vražedné pobřeží, seriál, USA	Vražedné pobřeží, seriál, USA			16.00
16.30							Filmová kouzla, dok., USA	16.30
17.00	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda	Prima jízda	Tajemné příběhy, seriál, ČR	Tajemné příběhy, seriál, ČR	17.00
17.30	Rexeso,	Rexeso,	Rexeso,	Rexeso,	Rexeso,	Takoví normální	Nic ve zlým,	17.30

	soutěž, USA	soutěž, USA	soutěž, USA	soutěž, USA	soutěž, USA	mimozemšťané, seriál USA	zábava, ČR	
18.00	Sauna, zábava, ČR	Sauna, zábava, ČR	Doktor z hor, seriál, Německo	Doktor z hor, seriál, Německo	Doktor z hor, seriál, Německo	Miláčci, zábava, ČR	Herkule Poirot, seriál, VB	18.00
18.30								18.30
	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	
19.00								19.00
	Mňam aneb Prima vařečka	Mňam aneb Prima vařečka	Mňam aneb Prima vařečka	Mňam aneb Prima vařečka	Mňam aneb Prima vařečka	Mňam aneb Prima vařečka	Mňam aneb Prima vařečka	
19.30								19.30
	Tom a Jerry, USA	Tom a Jerry, USA	Tom a Jerry, USA	Tom a Jerry, USA	Tom a Jerry, USA	Tom a Jerry, USA	Tom a Jerry, USA	
20.00	Válka špiónů, seriál, USA	Komisař Rex, seriál, Rakousko	Pravdivé lži, film, USA	Hyperion Bay, seriál, USA	Komisař Rex, seriál, Rakousko	Žena zákona, seriál, Francie	Otec Schwarz zasahuje, seriál, Německo	20.00
20.30							Nikdo není dokonalý, ČR	20.30
	Věřte – nevěřte, seriál, USA	FBI v sukních, film, USA		Znáte se?, soutěž, ČR				
21.00					Carusošou			21.00
21.30						To je fór!, zábava, ČR		21.30
	Vesmírná past, film, USA		Záhady a mystéria, zábava, ČR	Trní, zábava, ČR			Poslední z romantiků, film, Francie	
22.00					Pointman, seriál, USA			22.00
22.30		Ulice Berlína, seriál, Německo	Z jiného světa, seriál, Kanada	Berlínské trio, seriál, Německo	Příručka pro vrahu, film, Kanada	Volný pád, film, USA	Butterfly, film, Itálie	22.30
23.00			Nedotknutelní, seriál, USA					23.00
	Náhlá úmrtí, seriál, Austrálie			Nedotknutelní, seriál, USA				
23.30								23.30
24.00	Magnum, seriál, USA	Magnum, seriál, USA	Magnum, seriál, USA	Magnum, seriál, USA				24.00
0.30					Magnum, seriál, USA	Poltergeist, seriál, Kanada		0.30

	Evropská tvorba
	USA
	Neevropská tvorba
	Nekvótované

Program TV Prima začínal v roce 1999 osmou hodinou vysíláním seriálů, dopoledne byly dále uvedeny filmy a každý den v 11 hodin začal společenský magazín z produkce TV Prima (Prima jízda), který byl přerušen a poté pokračoval ve dvou časech v odpoledních hodinách. Mezitím byly vysílány další seriály z produkce Austrálie, Latinské Ameriky a hlavně USA. V 18.00 hodin byl uveden evropský seriál, poté následovala zpravodajská relace začínající ještě před sedmou hodinou, a kvótovaný pořad TV Prima o vaření. O víkendu, zejména v nedělním programu, věnovala Prima velký podíl času evropské tvorbě. Značnou

část zabíraly evropské seriály (britská Ztracená civilizace, Herkule Poirot, německá Klinika Rosenau), dále české filmy a zábavné, publicistické pořady z produkce TV Prima.

Ve 20.00 začínal hlavní program filmy nebo seriály, ve všední dny nejčastěji americkými, o víkendu evropskými. První večerní pořad z vlastní produkce vysílali až ve středu po 22. hodině. Následující večery přibýlo několik soutěží a zábavných pořadů Primy. Celkově ale byly večery věnovány filmům a seriálům z evropské i jiné zahraniční produkce.

Týdenní programové schéma TV Prima z roku 2003

čas	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle	čas
5.30								5.30
6.00								6.00
6.30								6.30
7.00								7.00
7.30								7.30
8.00	Vášnivý polibek, seriál, Mexiko	Vášnivý polibek, seriál, Mexiko	Vášnivý polibek, seriál, Mexiko	Vášnivý polibek, seriál, Mexiko	Vášnivý polibek, seriál, Mexiko	NHL Power Week, sport, USA	Svět ve válce, dokument, VB	8.00
8.30						Autosalon, ČR		8.30
9.00	Nejdražší poklad, seriál, Venezuela	Nejdražší poklad, seriál, Venezuela	Nejdražší poklad, seriál, Venezuela	Nejdražší poklad, seriál, Venezuela	Nejdražší poklad, seriál, Venezuela	Létající doktoři, seriál, Německo	Svět 2003	9.00
9.30								9.30
10.00	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA	Báječní a bohatí, seriál, USA		Falešná kočička, film, ČR	10.00
10.30						Operace Rodina, film, Německo		10.30
11.00	Prima jízda, ČR	Prima jízda, ČR	Prima jízda, ČR	Prima jízda, ČR	Prima jízda, ČR			11.00
11.30								11.30
12.00	Lovec krokodýlů, dok., Austrálie	Dva týdny štěstí, film, ČR	Vraždy v Midsommeru, seriál, VB	Vraždy v Midsommeru, seriál, VB	Slunce, seno, jahody, film, ČR	Julie Lescautová, seriál, Francie	My všichni školou povinní, seriál, ČR	12.00
12.30								12.30
13.00	Partie krásného dragouna, film, ČR							13.00
13.30		Sabrina – mladá čarodějnice, seriál, USA	Sabrina – mladá čarodějnice, seriál, USA	Sabrina – mladá čarodějnice, seriál, USA	Sabrina – mladá čarodějnice, seriál, USA		Nedělní partie	13.30
14.00	Sabrina – mladá čarodějnice, seriál, USA							14.00
14.30	Beverly Hills 90210, seriál, USA	Beverly Hills 90210, seriál, USA	Beverly Hills 90210, seriál, USA	Beverly Hills 90210, seriál, USA	Beverly Hills 90210, seriál, USA	Přejezd Kasandra, film, USA/VB/Ně m.	Věšte – nevěšte, seriál, USA	14.30
15.00		Kojak, seriál, USA			Kojak, seriál, USA			15.00
15.30	Kojak, seriál, USA		Kojak, seriál, USA	Kojak, seriál, USA			Mstitel beze jména, film, Hongkong	15.30
16.00		Otec Schwarz zasahuje, seriál, Německo	Otec Schwarz zasahuje, seriál, Německo	Otec Schwarz zasahuje, seriál, Německo	Otec Schwarz zasahuje, seriál, Německo	Dempsey a Makepeacová		16.00
16.30	Fotbal, sport,							16.30

	ČR		seriál, Německo	seriál, Německo	Doktor Stefan Frank, seriál, Německo	, seriál, VB		
17.00		Doktor Stefan Frank, seriál, Německo	Doktor Stefan Frank, seriál, Německo	Doktor Stefan Frank, seriál, Německo				17.00
17.30					Causo show, ČR	Pěnička a Paraplíčko, film, ČR	Návrat sedmi statečných	17.30
18.00		Sauna, zábava, ČR	Sauna, zábava, ČR	Sauna, zábava, ČR				18.00
18.30								18.30
19.00	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	Zprávy	19.00
19.30	Mňam aneb Prima vařečka, ČR	Mňam aneb Prima vařečka, ČR	Mňam aneb Prima vařečka, ČR	Mňam aneb Prima vařečka, ČR	Mňam aneb Prima vařečka, ČR	Mňam aneb Prima vařečka, ČR	Mňam aneb Prima vařečka, ČR	19.30
	Bugs Bunny, seriál, USA	Bugs Bunny, seriál, USA	Bugs Bunny, seriál, USA	Bugs Bunny, seriál, USA	Bugs Bunny, seriál, USA	Bugs Bunny, seriál, USA	Bugs Bunny, seriál, USA	
20.00	Komisař Rex, seriál, Německo/Ra kousko	Policejní akademie, film, USA	Slunce, seno, jahody, film, ČR	Chlapci a chlapi, seriál, ČR	Big Ben, seriál, Německo	Siska, seriál, Německo	Dnes v jednom domě, seriál, ČR	20.00
20.30								
21.00	Aplaus, zábava, ČR			Receptář prima nápadů, ČR				21.00
21.30						Dobrodruh, film, Francie		21.30
22.00	Halifaxová, soudní psychiatr, seriál, Austrálie	Francouzská spojka, film, USA	Žena zákona, seriál, Francie	Trní, zábava, ČR	Telebazar, zábava, ČR		Nikdo není dokonalý, ČR	22.00
22.30								
23.00								23.00
23.30			K věci, ČR					23.30
24.00			Aplaus, zábava, ČR	Šerif Cogburn, film, USA	Nezvěstní v boji, film, USA	Poslední zůstává, film, USA		24.00
0.30	Akta X, seriál, USA	Na plný plyn, seriál, Německo	Policie z Palm Brach, seriál, USA					0.30
1.00	Faktor PSI, seriál, Kanada	Policie z Palm Brach, seriál, USA	Svět 2003, ČR	Edel a Startková, seriál, Německo	NHL Power Week, sport, USA		Julie, film, USA	1.00
1.30								1.30
2.00		Autosalon, ČR			Receptář prima nápadů	Oni, film, USA	Nedělní partie	2.00
2.30	Sauna, zábava, ČR	Sauna	Sauna	Sauna			Kapka naděje, zábava, ČR	2.30
					Caruso show	Trní, ČR		

	Evropská tvorba
	USA
	Neevropská tvorba
	Nekvótované

TV Prima začíná v roce 2003 vysílat v 8.00, uvádí dvě telenovely a pokračuje americkým seriálem. Její programy se během všedních dní příliš nemění, vysílá stejné seriály v téměř stejný čas každý den. V dopoledních hodinách vyhradila jistý čas pro evropskou tvorbu, vysílala české filmy, reprízu českého filmu z předešlého večerního vysílání a britský seriál. Odpoledne je vysílání plné seriálů, nejčastěji americké produkce a pozdě odpoledne také z evropské produkce. V pondělí byl vysílán záznam sportovního utkání. Víkendové vysílání je opět plné evropských děl, skládajících se evropských filmů a seriálů, domácích filmů a seriálů a pořadů TV Prima. Sobotní program je od ranních do odpoledních hodin zaplněn pouze díly pocházejícími z Evropy.

Večerní program začíná po každodenní zpravodajské relaci, pořadu TV Prima o vaření a americkém seriálu v osm hodin večer. Až na úterý, kdy se vysílal film USA, uvádí Prima evropské a české seriály, jednou český film. Přestože ani tento rok nevysílala večer Prima mnoho svých původních pořadů, mohli jsme jich pár nalézt (Receptář prima nápadů, Trní, Nikdo není dokonalý), a v pozdějších hodinách, sledovat reprízy z denního vysílání (Sauna, Autosalon, Nedělní partie). Noční reprízování evropských pořadů pro zvýšení podílu evropské tvorby je znatelné ovšem oproti TV Nova není tak významné.

Závěr

Do oblasti rozhlasového a televizního vysílání se v ČR v devadesátých letech dvacátého století postupně vplétaly mechanismy konkurenčního boje, v roce 1993 spouští vysílání první česká soukromá televizní stanice. V té samé době se měl český mediální zákon začít koordinovat se směrnicí EU Televize bez hranic, což by mimo jiné znamenalo regulovat televizní obsah pomocí kvót na evropskou produkci. Pro politické představitele, kteří měli stále v čerstvé paměti regulaci médií komunistickým režimem, byly kvóty nepřijatelným požadavkem. Jejich prosazování do zákona bylo zdlouhavé a složité, nakonec se podařilo schválit implementaci v roce 2001. Hlavní příčinou byl sílící tlak ze strany Evropské unie, která požadovala, aby se Česká republika připojila ke komplexní mediální politice.

Povinnost vysílat nadpoloviční podíl evropských děl má dva hlavní významy. Prvním je zabránit trendu amerikanizace evropské kultury. Vysílatelé nakupují populární americké pořady v hojném počtu, protože jsou divácky populární, navíc uzpůsobené pro vložení reklamních bloků, staly se universální a nabízejí vysílateli široké spektrum výběru, hlavně mezi filmy a seriály. Evropská audiovizuální tvorba je oproti nim sice levnější, ovšem většinou není natolik univerzální, aby ji bylo možné vysílat za hranicemi státu, kde vznikla. Výběr z evropských pořadů vhodných pro české obrazovky není tak velký jako americký. Kvóty mají za cíl přes tyto „nedostatky“ prosazovat evropská díla do vysílání v co největší míře a zachovávat s jejich pomocí evropskou kulturu na televizních obrazovkách. Tato skutečnost souvisí s druhým významem evropských kvót, jejichž existence má podpořit evropský audiovizuální sektor ekonomicky, zajišťovat odbytí jejich děl a podporovat financování televizních a filmových projektů v Evropě.

Nová povinnost dodržovat kvóty evropské produkce ovlivnila programovou strukturu soukromých stanic, které před rokem 2001 vysílaly ve většině díla neevropská. Přizpůsobily se však zákonu a od roku 2002 omezily podíl neevropských děl na úkor děl evropských.

Z evropských států měly největší podíl na vysílání Německo, Francie a Velká Británie. S rozdílem, že na veřejnoprávních programech byla na prvním místě Velká Británie a na komerčních Německo, s častokrát mnohonásobně větším podílem než představovaly ostatní evropské provenience.

Cílem práce bylo dozvědět se, zda a do jaké míry směrnice změnila programovou skladbu českých celoplošných televizí. Zjistila jsem, že stanice veřejnoprávní svou programovou strukturu měnit nemusely, evropská díla měla a mají zajištěn většinový podíl v jejich vysílacím čase, protože majoritní podíl jejich vysílání představuje vlastní produkce. Komerční stanice změnilly svůj program v důsledku platnosti kvót, zvolily k posílení evropské tvorby různé taktiky, například v pozdním nočním vysílání uváděly celé bloky evropských děl, především reprízy evropských seriálů a reprízy vlastních zábavných a publicistických pořadů.

TV Nova svůj program v roce 2002 změnila a evropská díla se v jejím vysílání objevovala častěji, podle mého výzkumu, z vybraných let, ale dosáhla nadpolovičního podílu poprvé až v roce 2005. Kvóty na podíl evropské produkce dodržovala převážně vysíláním českých pořadů v hlavním vysílacím čase, zbytek limitu zaplňovala nočními reprízami.

Pro TV Prima nebyl přechod v roce 2002 příliš drastický, protože již předtím prokazovala vyrovnaný podíl evropských a neevropských děl..

Program obou stanic byl založen na vysílání seriálů a filmů, většinou z produkce USA, na Nově ve větším množství než na Primě. Po roce 2003 začaly stanice vyrábět více vlastních pořadů a postupně na obou kanálech předešla česká tvorba v podílu na vysílání tvorbu americkou.

Seznam použité literatury

LITERATURA

BURTON, G; JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. dotisk. Brno: Barrister & Principal, 2003. ISBN 80-85947-67-6.

EUMAP, Monitorující zprávy 2005. *Televize v Evropě: regulace, politika a nezávislost*. Budapešť: Open society institute, 2005. ISBN neuvedeno.

JIRÁK, J. Masová média a česká společnost. In JIRÁK, J., Beránek, J., HEKERLOVÁ, S. (ed.). *10 let v českých médiích*. Praha: Portál, 2005. s. 9- 21. ISBN 80-7178-925-9.

JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-697-7.

KRAUS, W. *Televize – nový kontinent: kultura nebo chaos?* Praha: Československá televize, 1991. ISBN 80-85005-02-6.

KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X.

MOCEK, M. *Na obrazovkách unie vládnou evropské pořady*. MF Dnes, Kultura. 2000, s.15.

MURLOVÁ, K. *Směrnice EU Televize bez hranic a její vliv na českou mediální politiku*. Fakulta sociálních věd, Praha, 2003. 107 s. Diplomová práce. ISBN neuvedeno.

ŠKOP, M. *Regulace televizního a rozhlasového vysílání*. Revue pro média. 2003, č. 6, s.1-10.

ŠMÍD, M. *Expertní studie: Otázky spojené s přistoupením k evropské mediální legislativě*. Praha: Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK, 1998. ISBN neuvedeno.

ŠMÍD, M. *Média, internet, TV Nova a já*. 1. vyd. Praha: ISV, 2000. ISBN 80-85866-69-2.

THOMPSON, J. B. *Média a modernita: sociální teorie médií*. 1. české vyd. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0652-6.

TOMSKÝ, A. Smysl a poslání veřejnoprávních médií. In VÍTEK, V., KREJČÍ, P., DUS, M. (ed.) *Právo veřejnosti a veřejnoprávní média*. 2000. 1.vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000. s. 14-18. ISBN 80-7041-064-7.

VÁGNER, I. *Televizní zprávy - psychický nátlak?* 1. vyd. Praha: Argo, 1997. ISBN 80-7203-160-0.

TEXTY Z INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

BARTÁK, K. Audiovizuální politika EU – předsunutá hlídka boje proti americké nadvládě [online]. 2001 [cit. 2007-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=375>>

Domácí stanice čekají, jak kvóty vyřeší zákon [online]. 2000 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://mam.ihned.cz/>>

EP nevyslyšel námitky Železného k preferování evropských pořadů [online]. 2005 [cit. 2009-03-07]. Dostupný z WWW: <<http://mam.ihned.cz/>>

HRNČÍŘOVÁ, E. Zboží, nebo kulturní hodnota? [online]. 2001 [cit. 2007-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=357>>

HRNČÍŘOVÁ, E. České audiovizuální právo normám Evropské unie stále neodpovídá [online]. 2000 [cit. 2007-03-20]. Dostupný z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=304>

Ministři EU se neshodli na pravidlech přeshraničního vysílání [online]. 2004 [cit. 2007-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://mam.ihned.cz/>>

POTŮČEK, J. EU řeší, co je to vlastně evropská televizní tvorba [online]. 2005 [cit. 2007-03-22]. Dostupný z WWW: <http://potucek.blogspot.com/2005_03_01_potucek_archive.html>.

Rozpravy: Vladimír Železný. [online]. 2005 [cit. 2009-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=//EP//TEXT+CRE+20050906+ITEM008+DOC+XML+V0//CS&query=INTERV&detail=2-065>>.

PRAMENY

Agenda 2000 [online]. 1997 [cit. 2007-03-18]. Dostupný z WWW: <http://www.evropska-unie.cz/download/cz/oficialni_dokumenty/Agenda_2000/Agenda2000.pdf>.

Televize bez hranic [online]. 2005 [cit. 2007-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+PRESS+DN-20050906-1+0+DOC+XML+V0//CS>>.

Zákon 231/2001 Sb. ze dne 17. května 2001, o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů

Zákon 483/1991 Sb. ze dne 7. listopadu 1991, o České televizi.

Zákon č. 39/2001, který mění zákon 483/1991 o České televizi a změnách dalších zákonů.

Směrnice Rady č. 89/552/EHS, o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (tzv. Směrnice "*Televize bez hranic*"), ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 97/36/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES. 2007. [cit. 2009-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/rozhlasove-a-televizni-vysilani/l_33220071218cs00270045_1.pdf>.

Zpráva o stavu vysílání a činnosti rady pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1. 1. 2001 – 31. 12. 2001. Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, 2002.

Zpráva o stavu vysílání a činnosti rady pro rozhlasové a televizní vysílání za období 1. 1. 2002 – 31. 12. 2002. Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání 2003.

Zpráva o stavu vysílání a činnosti rady pro rozhlasové a televizní vysílání za rok 2003 . Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, 2004.

Zpráva o stavu vysílání a činnosti rady pro rozhlasové a televizní vysílání za rok 2004. Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, 2005.

Zpráva o stavu vysílání a činnosti rady pro rozhlasové a televizní vysílání za rok 2006. Praha: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, 2007.

Status České televize. Praha: Česká televize, 2005.

Programová strategie ČT [online]. 2002 [cit. 2007-03-13]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/radact/dokumenty/prog_strategie.pdf>.

Ročenka České televize 1997, Praha 1998 (statistiky o programu a hospodaření ČT).

Ročenka České televize 1999, Praha 2000.

Ročenka České televize 2001, Praha 2002.

Ročenka České televize 2002, Praha 2003.

Ročenka České televize 2003, Praha 2004.

Ročenka České televize 2005, Praha 2006.

Týdeník televize. Praha : Ringier ČR, 1998-2005.

Ostatní prameny

<http://www.ceskatelevize.cz> – web České televize

<http://www.csfd.cz> – web Česko – slovenské filmové databáze

<http://ec.europa.eu/> - web Evropské komise

<http://europa.eu/rapid> - web Evropské unie- tisková prohlášení

<http://www.iprima.cz> – web televize Prima

<http://www.rrtv.cz> - web Rady pro rozhlasové a televizní vysílání

<http://www.tv.nova.cz> – web televize Nova

Resumé

The purpose of this study was to analyse the extent to which the EU directive 'Television without Frontiers' has affected TV regulation in the Czech Republic. In this context, this study hoped to ascertain what percentage of TV programmes on our screen are from the European Union.

The directive clearly states that domestic television stations have to grant the majority of their broadcasting time to programmes produced in the European Union. This does not include news programmes, sporting events, quizzes/game shows, commercials, teletext and teleshopping.

This study has examined whether these quotas have been met and in doing so has looked at the following television stations: the two terrestrial Czech stations, ČT1 and ČT2, as well as the two private television stations, TV Nova and TV Prima. In 2001 a media law came into effect in the Czech Republic which declared that all four channels had to now meet the quotas on European production. This study focuses on how EU law has affected Czech television and whether there have been significant changes in the program structure of Czech television.

The results of my dissertation are based on research of a selection of broadcasting years for the period of 1998 until 2005. The most frequently shown European programmes on Czech television are produced in Germany, France and the UK. The scheduling on the commercial stations concentrates mainly on TV series and films, most of which are produced in the US. In order to fulfil the European production quotas, they broadcast their own shows, such as old Czech films, during prime time as well as showing TV series from European countries after midnight.

Channel ČT2 has the highest share of programmes produced in the EU, at 90% of its annual broadcasting time. ČT1 has a slightly lower average, about 83% per year. Both of these channels focus on shows they themselves produce. Out of the two commercial stations TV Prima has a higher average, at about 60%. TV Nova has not yet exceeded the 60% mark. In fact, in 2003 its share was only 50.8%. All in all, the amount of programmes produced in the EU, broadcast on Czech television is increasing annually.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Informace o povinných údajích o plnění povinnosti podporovat evropskou tvorbu a evropskou nezávislou a současnou tvorbu. (Odpověď RRTV na mou žádost o informaci ve věci metodiky monitoru plnění povinné podpory evropské tvorby.)

Přílohy

Informace o povinných údajích o plnění povinnosti podporovat evropskou tvorbu a evropskou nezávislou a současnou tvorbu

1. Definice pojmů

Povinnosti provozovatelů při vysílání evropských děl podle zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

Podle ustanovení § 42 zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání jsou provozovatelé povinni „tam, kde je to proveditelné, vyhradit pro evropská díla nadpoloviční podíl celkového vysílacího času každého svého programu.“

Definice pojmu „evropské dílo“

Jelikož obšírná a detailní definice pojmu „evropské dílo“ je obsažena v § 46 zákona, který nabývá účinnosti až dnem, kdy vstoupí v platnost smlouva o přistoupení České republiky k Evropské unii, platí v přechodném období definice evropského díla, formulovaná v ustanovení § 68 odst. 10 zákona. Podle tohoto ustanovení se za evropská díla považují „audiovizuální díla, jejichž tvorbu, výrobu nebo koprodukcii kontroluje česká právnická osoba nebo česká fyzická osoba anebo právnická osoba nebo fyzická osoba se sídlem nebo místem trvalého pobytu v některém z členských států Rady Evropy, pokud z mezinárodní smlouvy nevyplývá něco jiného.“ Pro období od počátku platnosti zákona č. 231/2001 Sb. do dne, kdy vstoupí v platnost smlouva o přistoupení České republiky k Evropské unii, je tedy možno za evropská díla považovat díla vytvořená v České republice a v členských státech Rady Evropy (viz příloha č.1).

Povinnosti provozovatelů při vysílání děl evropské nezávislé tvorby podle ustanovení § 43 odst.1 zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

Provozovatel je povinen tam, kde je to proveditelné, vyhradit pro evropská díla vyrobená nezávislými výrobci alespoň 10 % celkového vysílacího času každého svého programu. Tuto povinnost může provozovatel nahradit tím, že alespoň 10 % svého programového rozpočtu vynaloží na výrobu nebo nákup evropských děl vyrobených nezávislými výrobci.

Definice pojmu „nezávislý výrobce“:

Nezávislým výrobcem je podle ustanovení § 43 odst. 3 zákona právnická nebo fyzická osoba, která není provozovatelem televizního vysílání anebo jejíž dodávky děl pro jednoho provozovatele televizního vysílání nepřesáhnou v průběhu 3 let 90 % její celkové výroby.

Povinnosti provozovatelů při vysílání děl současné tvorby podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání

Podle zákona je provozovatel televizního vysílání povinen tam, kde je to proveditelné, zajistit, aby v rámci vysílacího času vyhrazeného pro vysílání evropských děl vyrobených nezávislými výrobci tvořilo vysílání děl, od jejichž prvního zveřejnění neuplynulo více

než 5 let, alespoň 10 %. Tuto povinnost může provozovatel nahradit tím, že na díla, od jejichž prvního zveřejnění neuplynulo více než 5 let, vynaloží alespoň 10 % ze svého programového rozpočtu, vyhrazeného na výrobu nebo nákup evropských děl vyrobených nezávislými výrobci.

Postup Rady při získávání údajů o plnění povinnosti podporovat evropskou tvorbu

- klasifikace pořadů

Podle ustanovení § 47 odst. 1 platného zákona musí základní údaje o plnění povinnosti podporovat evropskou tvorbu předkládat Radě provozovatel. Návrh vychází z představy, že Rada by směrem k provozovatelům měla jednoznačně vymezit pouze ty typy pořadů, které nespádají do skupiny „kvótovaných pořadů“.

Podle ustanovení § 42 se do celkového vysílacího času programu, z něhož se určuje podíl vysílacího času vyhrazeného pro evropská díla, nezapočítává čas určený vysílání zpravodajských pořadů, sportovních událostí, soutěží, teletextu, reklamy a teleshoppingu.

Rozřazení konkrétních pořadů do jednotlivých skupin nekvótovatelných pořadů ponechává Rada na provozovateli.

Charakteristika zpravodajského pořadu, který není možno řadit mezi kvótované pořady:

Jedná se o čistě zpravodajské pořady, které přinášejí pouze nebo většinou pouze čerstvé informace.

Charakteristika sportovního pořadu, který není možno řadit mezi kvótované pořady:

Jedná se o pořady, které přinášejí pouze nebo většinou pouze čerstvé informace z oblasti sportu, a dále o přímé přenosy či záznamy sportovních utkání.

Charakteristika soutěžního pořadu, který není možno řadit mezi kvótované pořady:

Jedná se o soutěžní pořad (neobsahující prvky zábavy), z něhož si soutěžící mohou odnést finanční či věcnou odměnu, kterou obdrželi na základě výhry.

Mezi kvótované pořady je možno zařadit:

- informace o počasí
- pořady typu „breakfast TV“ (Dobré ráno s ČT, Snídaně s Novou...)
- zábavně soutěžní pořady s tematikou domácího videa (Tak neváhej a toč!, Natoč to!)
- zábavné výroční show, které jsou spojeny s udílením různých výročních cen (např. Český Slavík, TýTý, Miss ČR, Sportovec roku, Zlatá hokejka, Český lev, Auto roku apod.)

- mezi pořady reklamního charakteru, které lze počítat mezi evropskou produkcí, patří také *selfpromotion*

Údaje od provozovatelů

Seznam informací, které musí provozovatelé poskytnout Radě (§ 47 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.):

Provozovatelé televizního vysílání jsou povinni za sledované období (1 kalendářní rok) předkládat Radě:

- 1) ad evropská díla:
 - údaje o počtu a délce vysílaných děl včetně identifikace těchto děl a jejich výrobců
- 2) ad evropská díla vyrobená nezávislými výrobci:
 - údaje o počtu a délce děl včetně identifikace těchto děl a jejich výrobců
 - nebo: doklady o vynaložení nejméně 10% programového rozpočtu na výrobu či nákup evropských děl vyrobených nezávislými výrobci
- 3) ad současná tvorba:
 - seznamy vysílaných evropských děl vyrobených nezávislými výrobci, od jejichž výroby neuplynulo více než 5 let

Pokud z údajů vyplývá, že povinnosti o podpoře evropské tvorby a nezávislé a současné tvorby nebyly splněny, je provozovatel povinen sdělit Radě důvody jejich nesplnění (§ 47 odst. 2)

Metodika sběru informací:

Úřad vytvoří standardizované elektronické formuláře, které budou provozovatelům zaslány elektronickou poštou (i běžnou poštou na disketě?). Provozovatelé budou tyto vyplněné formuláře dodávat Úřadu Rady elektronickou poštou (a pro kontrolu také běžnou poštou ? – na disketě nebo na papíru ?).

Periodicita sběru informací:

Podle zákona č. 231/2001 Sb. musí provozovatelé požadované údaje předložit Radě za sledované období, kterým je jeden kalendářní rok.

Konkrétní seznamy požadovaných údajů:

Seznam č. 1 – podpora evropské tvorby

Jako identifikaci každého pořadu, který je započítáván do evropské produkce, předkládá provozovatel Radě následující údaje:

- název pořadu
- typ pořadu (viz Seznam typů pořadů – příloha č. 2)
- stopáž pořadu (v čistém čase bez reklamy, v minutách)
- identifikace doby vysílání (den, hodina, čas začátku/konce)
- producent (právnícká nebo fyzická osoba)
- rok výroby
- země výroby

Provozovatel uvede požadované údaje do elektronického formuláře v následující podobě:

Seznam pořadů odvysílaných v rámci podpory evropské tvorby

číslo	název pořadu	typ pořadu	den+ čas vysílání (např.: 8.11.2001; 16,15- 16,40)	stopáž (čistý čas v min.)	producent	rok výroby	země výroby
1.....							
.....2 000 (?)							
celkový počet pořadů:			celkový čas = B				

Provozovatel dále provede sumarizaci údajů o podpoře evropské tvorby a to v následující podobě:

Sumarizace podpory evropské tvorby

název programu	čas A (celkový vysílací čas po odečtení nekvótovatelných pořadů) v minutách	čas B (celkový čas věnovaný kvótovaným pořadům) v minutách	podíl evropské tvorby (podíl B z A, kde A=100%) v %

- A = celkový vysílací čas (v minutách), od kterého jsou odečteny nekvótovatelné položky (zpravodajské pořady, sportovní události, soutěže, reklama, teletext, teleshopping)

- B = celkový čas věnovaný kvótovaným pořadům (= evropským dílům) (v minutách)

- údaj o % podílu B z A, kde A = 100%

- v případě, že údaj B nedosáhne úrovně alespoň 50, 1 % z A, musí provozovatel uvést Radě důvody nedosažení kvóty

Členské státy Rady Evropy

Albánie (13.07.1995)

Andorra (10.10.1994)

Arménie (25.1.2001)

Ázerbajdžán (25.1.2001)

Belgie (5.5.1949)

Bulharsko (7.5.1992)

Česká republika (30.6.1993)

Dánsko (5.5.1949)

Estonsko (14.5.1993)

Finsko (5.5.1989)

Francie (5.5.1949)

Gruzie (27.4.1999)

Chorvatsko (6.11.1996)

Irsko (5.5.1949)

Island (9.3.1950)

Itálie (5.5.1949)

Kypr (24.5.1961)

Lichtenštejnsko (23.11.1978)

Litva (14.5.1993)

Lotyšsko (10.2.1995)

Lucembursko (5.5.1949)

Maďarsko (6.11.1990)

Makedonie (9.11.1995)

Malta (29.4.1965)

Moldávie (13.7.1995)

Německo(13.7.1950)

Nizozemí (5.5.1949)

Norsko (5.5.1949)

Polsko (29.11.1991)

Portugalsko (22.9.1976)

Rakousko (16.04.1956)

Rumunsko (7.10.1993)

Ruská Federace (28.2.1996)

Řecko (9.8.1949)

San Marino (16.11.1988)

Slovensko (30.6.1993)

Slovinsko (14.5.1993)

Španělsko (24.11.1977)

Švédsko (5.5.1949)

Švýcarsko (6.5.1963)

Turecko(13.4.1950)

Ukrajina (9.11.1995)

Velká Británie (5.5.1949)

Seznam typů pořadů

Provozovatel nese odpovědnost za rozřazení konkrétních pořadů, které chce započítat do plnění kvót

kvótovatelné:

- dramatické pořady (hrané filmy, TV-inscenace, seriály, jednodílné hry, sitcomy)
- literární pořady
- publicistické pořady
- dokumentární pořady
- informativní pořady
- zábavné pořady
- hudebně-zábavné pořady
- vzdělávací a osvětové pořady
- hudební pořady
- náboženské pořady
- doplňkové pořady
- sportovní pořady (sportovní publicistika)

nekvótovatelné:

- zpravodajství
- soutěže
- reklama
- teleshopping
- teletext
- sportovní (sportovní přenosy a zpravodajské pořady z oblasti sportu)